

အိုင်တီခေတ်
မညာခေတ်
အိုင်ဒီယာခေတ်
မညာကိုဇိကာဖွဲ့ခြင်း
ကျော်ဝင်း

တကောင်းစာအုပ်တိုက်

စာရေးသူ၏ အမှာ

၁။ "အိုင်တီခေတ်၊ ပညာခေတ်၊ အိုင်ဒီယာခေတ်"ကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လက "ပန်သက်တံ စာပေ"မှ ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၀၃ ခုနှစ်အတွင်း ရေးခဲ့သော စာများ ဖြစ်ပါသည်။

၂။ "ပညာဝိသေသ" အခန်းတွင် ပါဝင်သော ဆောင်းပါးလေးပုဒ်ကိုမူ လုံးချင်းအဖြစ် မထုတ်ဝေဖူးသေးပါ။ ပထမအပိုဒ်ကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအပုဒ်ကို ၂၀၀၄ ခုနှစ်က ရေးခဲ့ပါသည်။ တတိယအပုဒ်မှာ ပြီးခဲ့သည့် နှစ် ၂၀၁၄ အတွင်းက အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ဖတ်ကြားခဲ့သော စာတမ်းဖြစ်သည်။ စတုတ္ထအပုဒ်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ထွက်ပေါ်ခဲ့သော ဆာဗေး ဖြစ်သည်။

၃။ "ပညာနှင့် ဓန" အခန်းတွင် ပါဝင်သော ဆောင်းပါးကိုမူ ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လုံးချင်းအဖြစ် မထုတ်ဝေဖူးသေးပါ။ ပြီးခဲ့သော ဆယ်စုအတွင်း ရေးခဲ့သော စာများ တွင် ခေတ်ရေစီးနှင့် စာရေးသူ၏ အမြင်အရွှေ့ကို ခြေရာခံနိုင်လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရပါကြောင်း။

ကျော်ဝင်း

၂၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၀၁၅။

အိုင်တီခေတ်

ကောင်းကင်တွင် စင်တင်မည့် ဒရမ်မာသစ်
မိုးပေါ်က ကြေညာစာတမ်း

တုပ်နှောင်မှုများ နဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်
အို ရုပ်ကမ္ဘာသခင်
သင့်သံမဏိအိမ် ပြိုပြို။
"ဆိုက်ဘာစပေ့" မှာ
သင့်နေရာမရှိ၊ သင့်ပါဝါမရှိ
သင်၏ နိဂုံး၊ ငါ၏ နိဒါန်း
ဇာတ်လမ်းအသစ် စတော့အံ့။

ကဗျာ မဟုတ်ပါ။ စကားလုံး ရှစ်ရာမျှပါသော ‘ကြေညာစာတမ်း’ တစ်ခု၏ အဖွင့်စာသားများ ဖြစ်သည် ။ ‘ကြေညာစာတမ်း’ ဆိုသော်လည်း

တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်များ ၊ နိုင်ငံရေးသမားများက ထုတ်ပြန်လိုက်သည် မဟုတ်ပါ။ ရော့(ခ်)ဂီတသမားတစ်ဦးဖြစ်သူ ‘ဂျွန်ပယ်ရီဘာလိုး’ (John Perry Barlow) နှင့် လူငယ်တစ်စု၏ လက်ရာဖြစ်ပါသည်။ ။ မည်သည့်နိုင်ငံ၊ မည်သည့် မြို့မှ ထွက်ပေါ်ခဲ့သော ကြေညာစာတမ်းဟု ပြောဖို့လည်း အတော်ခက်ပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမူ မြေကြီးပေါ်တွင် ရေးခဲ့ကြသည် မဟုတ်ဘဲ ‘အွန်လိုင်းဆွေးနွေးဝိုင်း’တစ်ခုမှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ။ ‘ဆိုက်ဘာ စပေ့’ ၏ လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်း Declaration of the Independence of Cyberspace ဟူ၍ တရားဝင် အမည်ပေးထားပါသည်။ ။

အမေရိကန်လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်း အစ ကွန်မြူနစ်ကြေညာစာတမ်း အလယ် ကုလသမဂ္ဂကြေညာစာတမ်း အဆုံး သမိုင်းအဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်ဖူးသော ကြေညာစာတမ်း အားလုံးကိုပါ အဆိုပါ ကြေညာစာတမ်းက စိန်ခေါ်လိုက်ဟန်ရှိသည်။ ။ ဤအချက်ကို အကဲဖမ်းနိုင်စေရန် စာတမ်းပါ ဆိုလိုချက်အချို့ကို အမြည်းသဘော မိတ်ဆက်လိုက်ပါသည်။ ။ သူ့စာတမ်း...

"အင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလိုဂျီက ယဉ်ကျေးမှုအသစ်တစ်ခုကို မွေးဖွားပေးလိုက်ပါသည်။ ။ ‘ရုပ်သဘော’ ရှိသော မြေကြီးပေါ်မှ ယဉ်ကျေးမှုမျိုးမဟုတ်။ ‘ရုပ်အစွဲ’ ကို ဖောက်ထွက်လိုက်သည့် ကောင်းကင်ထက်မှ ယဉ်ကျေးမှုသစ်ဖြစ်သည်။ ။ ထို့ကြောင့် ‘ဆိုက်ဘာယဉ်ကျေးမှု’ဟု ယာယီအမည် ပေးထားသည်။ ။ ခေတ်အဆက်ဆက် မြေပေါ်ယဉ်ကျေးမှုများက အပြည့်အဝ ဖန်တီးမပေးနိုင်ခဲ့သည့် ‘လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှု’ဆိုသော လောကပါလတရားများကို ဤယဉ်ကျေးမှုသစ်က အသေအချာ ပုံဖော်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။ "

ဤသည် ပင် လူ့ဖြစ်တည်မှုနှင့် အမျှ ကြာတောင့်ကြာရှည်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ‘မဟာဒရမ်မာ အဟောင်း’ကြီး၏ ဇာတ်သိမ်းသီချင်းဖြစ်နိုင်သလို၊ အိုင်တီနှင့် အတူ ဇာတ်ပန္နက်ရိုက်ခဲ့သော ‘မဟာ ဒရမ်မာအသစ်’တစ်ခု၏ အဖွင့်တေးသံလည်း ဖြစ်တန်ရာသည်။

နိဂုံးများ

အော့ဝဲ(လ်) စစ်တမ်း

ဂျော့အော့ဝဲ(လ်)၏ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ထုတ် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရှိသည်။ ။ ‘တစ်ထောင်ကိုးရာရှစ်ဆယ့်လေး’ Nineteen Eighty Four ဖြစ်ပါသည်။ ။ နောင် ၃၅ နှစ် အကြာတွင် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာနိုင်စရာ ရှိသည့် အိုင်တီ၏ အနာဂတ်ကို မှန်းဆထားသော အနာဂိတ္တကျမ်းတစ်ခုအနေနှင့် ပညာရှင်အသိုင်း အဝိုင်းက အလေးထားခဲ့ရသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ။ အော့ဝဲ(လ်)၏ အလိုအရ ‘အိုင်တီ’မှာ ‘လူသန်ကြီး များ’ (Strongmen) ၏ ‘အစ်ကိုကြီးများ မျက်လုံး’ Big Brother’s Eyes အဖြစ် အသုံးတော်ခံရလိမ့် မည်ဟု ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့သည်။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်များ အနေနှင့် ‘တယ်လီပိတ်ကား’ Tele Screen မှ တစ်ဆင့် မပြတ်စောင့်ကြည့်ခံနေရလိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ ။ သို့နှင့် တိုင် တကယ်တမ်း ၁၉၈၄ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ အော့ဝဲ(လ်)ထင်သလို ဖြစ်မလာခဲ့ပါ။ သို့နှင့် အမျှ ဂျော့

အော့ဝဲ(လ်)ကို ပြန်လည်စစ်တမ်းထုတ်ရင်း အိုင်တီ၏ အာနိသင်ကို စစ်ဆေးလာခဲ့ကြသည်။ ။

ဆိုဗီယက်ခေတ်၏ မှန်းတည့်ချိန်ဟု ဆိုနိုင်သော ‘လီယွန်နစ်ဘရက်ဇဉက်’ကာလအထိမူ၊ အော့ဝဲ(လ်)၏ မှန်းဆချက် မှန်သည် ဟု ဆိုနိုင်လောက်ပါသည်။ ။ ကရင်မလင် အီလစ်များက ‘အိုင်တီ’ကို ချုပ်ကိုင်ထားပြီး၊ လူထုအတွက် အင်ဖော်မေးရှင်းကို လက်ဖက်ရည်ဇွန်းနှင့် ခပ်တိုက်သည်။ ။ သို့ဖြင့် ‘မစ်ခေးဂေါ်ဘာချော့(ဖ်)’ ဆက်ခံလိုက်ရသော ဆိုဗီယက်စီးပွားရေးမှာ အိုင်တီနှင့် မဆက်စပ်သော အဟောင်းအအိုကြီးသာ ဖြစ်နေတော့သည်။ ။ "ခေတ်မီနိုင်ငံတော်တစ်ခုအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာ အိုင်ဒီယာသစ်များကို လွတ်လပ်ခွင့်မပေးလျှင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်၏ နေဝင်ချိန်ကို မလွှဲမရှောင် သာရင်ဆိုင်ရလိမ့်မည်"ဟူ၍ ပင် ဂေါ်ဘာချော့(ဖ်) ကိုယ်တိုင်က ထုတ်ဖော်ဝန်ခံ လိုက်ရသည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ။

စင်စစ် အဆိုပါ ကောက်ချက်ကပင် ‘ဂလပ်စနော့’(ပွင့်လင်းရေး)နှင့် ‘ပယ်ရီစတိုရီကာ’ (ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး)ကို လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်ခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ။ သို့သော် ဂေါ်ဘာချော့(ဖ်) အနေနှင့် အလာကောင်းသော်လည်း အခါနှောင်းသွားခဲ့ပါသည်။ ။ သူကိုယ်တိုင် ဖော်စပ်ခဲ့သော ‘ဆေး’က ကရင်မလင် နာတာရှည်ရောဂါကို မကုစားနိုင်တော့ဘဲ သူရော၊ သူ့နိုင်ငံရော၊ သူသံယောဇဉ်ကြီးလှသည့် စနစ်ပါ နိဂုံးကမ္မတ် အဆုံးသတ်သွားခဲ့ပါသည်။ ။ လူမှုသိပ္ပံပါမောက္ခ ‘ဖရန်ဆစ်ဖူကူယားမား’က ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ပြိုကွဲရခြင်းမှာ ‘အင်ဖော်မေးရှင်းခေတ်’၏ စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်မဆိုင်နိုင်ခဲ့ သောကြောင့် ဟု အကဲဖြတ်ခဲ့သည်။ ။ ‘အိုင်တီ’သည် လည်း ဂျော့အော့ဝဲ(လ်) မှန်းဆခဲ့သလို ‘အစ်ကိုကြီး မျက်လုံး’ ဖြစ်မလာဘဲ ‘ညီပုလေး၏ မှန်ပြောင်း’ ဖြစ်သွားခဲ့ပါသည်။ ။ ဤအခြေ

င်းအရာကို အကဲဖြတ်၍ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင် ‘အစ်သီယက်ဒီဆိုလာပူး (လ်)’က ‘အိုင်တီ’ကို ‘လွတ်လပ်မှုနည်းပညာ’ (Technology of Freedom) ဟု အမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ။

ချက်ပလင်ပြန်လွှမ်း

စက်မှုခေတ် အားကောင်းမောင်းသန် အလုပ်ဖြစ်နေသော ကာလက ပင် ပေါက်ထွက်ခဲ့သော ချာလီချက်ပလင်၏ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတစ်ခု ရှိသည်။ ။ ‘ခေတ်သစ်’ (Modern Time) ဆိုသော ဇာတ်ကားဖြစ်ပါသည်။ ။ ရုပ်ရှင်ထဲမှ ဇာတ်လိုက် ချာလီချက်ပလင်မှာ စက်ရုံကြီးတစ်ခုမှ အလုပ်သမား ဖြစ်သည်။ ။ သူ့အလုပ်က ‘စုပတ်လမ်း’ (Assembly Line) တစ်လျှောက် သူ့ရှေ့ရောက်လာသော မူလီများကို ပလာယာတစ်လက်နှင့် ဝက်အူရစ် တင်းရသည့် အလုပ်ဖြစ်သည်။ ။ နိစ္စဓူဝ ဤအလုပ်နှင့် ကင်းမရသော ချက်ပလင်မှာ တွေ့သမျှ မြင်သမျှကို ပလာယာနှင့် လိုက်ကျပ်သည့် အကျင့်က ပါနေ တော့သည်။ ။ သို့ဖြင့် လမ်းလျှောက်ရင်း၊ ထမင်းစားရင်း (ကုန်ကုန်ပြောရလျှင်) ရည်းစားနှင့် ချစ်တင်း နှောရင်းမှာ ပင် ပလာယာ တကိုင့်ကိုင့်ဖြစ်နေသော သူ့ပုံမှာ ရယ်စရာကောင်းလှသလို ကြေကွဲစရာလည်း ဖြစ်နေတော့သည်။ ။ စက်မှုခေတ် စုပတ်လမ်းတွင် ပိတ်မိနေသော အလုပ်သမားထုဘဝကို အပီအပြင် ဖော်ပြနိုင်ပါပေသည် ဟု ချီးကျူးခံခဲ့ရသော ရုပ်ရှင် ဇာတ်ကား ဖြစ်ပါသည်။ ။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ ကော်ပိုရိတ်အရှုပ်တော်ပုံကာလတွင် အဆိုပါ ချက်ပလင်၏ ရုပ်ရှင်မှာ အထူးပြန်လည် ရေပန်းစားနေသည် ဟု သိရသည်။ ။ ပြောကြစတမ်းဆိုလျှင် ဇာတ်၏ အစမှာ အမေရိကမဟုတ်၊ စစ်ပြီးခေတ် ပြာပုံဘဝမှ ဒုတိယစီးပွားရေး စူပါပါဝါအဆင့်သို့ ခုန်ပျံတ

က်လာခဲ့သော စူပါစတား ဂျပန်ဖြစ်သည်။ ။ ဂျပန်ပုံစံ ကော်ပိုရေးရှင်းစနစ်ကို ဗန်းတင်ပြောကြသည် များ ရှိသည်။ ။ စင်စစ် ဂျပန်ပုံစံ ကော်ပိုရေးရှင်းစနစ်မှာ အရင်းရှင်စနစ်ကို အစဉ်အလာ ‘ခီရက်ဆု’(Keiretsu) ယဉ်ကျေးမှု နှင့် ပေါင်းစပ်ဖော်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ‘မိသားစု ဆက်ဆံရေး’၊ ‘ဖခင်ကြီးဝါဒ’ (Paternal Akehism) နှင့် တင်းကျပ်သော ထက်အောက်ဖွဲ့စည်းပုံတို့ မှာ ထင်ရှားသော အခြင်းအရာများ ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ ဤစနစ်မှာ စစ်ပြီးခေတ် ဂျပန်စီးပွားရေးကို တွန်းတင်နိုင်ခဲ့သည် မှန်သော်လည်း အပြန်အလှန် အမှီသဟဲပြုရမှုများ နှင့် ရှောင်မရတော့သော ယနေ့ကာလမျိုးတွင် အလုပ် မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။

ဂျပန်စီးပွားရေး တန်ဖိုးမူကာလ ရှည်လာသည် နှင့် အမျှ၊ အမေရိကန် ကော်ပိုရိတ်ပုံစံကို မျှော်ကြည့်လာခဲ့ကြသည်။ ။ အမေရိကန်ပုံစံက ဂျပန်လို ရာသက်ပန်ကော်ပိုရိတ် တုပ်နှောင်မှုမျိုးမဟုတ်။ ပို၍ လွတ်လပ်သည် နှင့် အမျှ ပို၍ ရှင်သန်နိုင်စွမ်းရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ကြသည်။ ။ သို့နှင့် တိုင် ၂၁ ရာစု ခေတ်ဦး ကော်ပိုရိတ် အရှုပ်တော်ပုံများ လျှံကျလာသောအခါ မျှော်လင့်သလို ဖြစ်မလာတော့ပါ။ ကော်ပိုရေးရှင်း အမြတ်ငွေအများ စုမှာ စီအီးအိုများ ၏ အိတ်ထောင်ထဲရောက်ကုန်သည့် အဖြစ်ကို ဖုံးဖိမရ ဖြစ်လာတော့သည်။ ။ ကော်ပိုရိတ်စနစ်ကို စောင့်ကြပ်မှု၊ တာဝန်ယူထားသူဟု နားလည်ထားကြသော စာရင်းစစ် ကုမ္ပဏီကြီးများကိုယ်တိုင်က ပုလင်းတူဘူးဆို ဖြစ်နေသည် မှာ လည်း မသိချင်အဆုံး ဖြစ်လာရသည်။ ။ ဤအခြင်းအရာများက ဘာကိုဖော်ပြနေသနည်း ဆိုလျှင် ထက်အောက် ဖွဲ့စည်းပုံကို အခြေခံသည့် ကော်ပိုရိတ်စနစ်ကြီး တစ်ခုလုံး (ပြောရလျှင် စက်မှုခေတ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံ တစ်စုံလုံး) အခြေမှ စ၍ ယိုင်နဲ့ နေပြီဆိုသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ။

မဟာပြိုကွဲမှု

သမိုင်းနိဂုံး အယူအဆဖြင့် ပညာလောကကို ချောက်ချားစေခဲ့သူ ပါမောက္ခ ဖရန်ဆစ် ဖူကူယားမား၏ စာအုပ်တစ်အုပ်ရှိသည်။ "မဟာပြိုကွဲမှုကြီး"(The Great Disruption) ဖြစ်ပါ၏။ ၁၉၆၀ အလွန်နှင့် ၁၉၉၀ အလွန်နှစ်များ အတွင်း ကြုံခဲ့သော အမေရိကနှင့် ဥရောပနိုင်ငံကြီးများ၏ လူမှုရှုခင်းကို ဖော်ပြလိုက်သည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ဖူကူယားမား၏ အလိုအရ အဆိုပါ ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံကြီးများ တွင် ပြိုကွဲမှုအခြင်းအရာ သုံးရပ်ကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း ကြုံတွေ့နေရသည် ဟု ဆိုသည်။ ရာဇဝတ်မှုများ ထူပြောလာခြင်း၊ အိမ်ထောင်များ ပြိုကွဲလာခြင်းနှင့် ယုံကြည်မှုများ ပြိုဆင်းလာခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ အခြေခံယူနစ်ဟု ဆိုနိုင်သော 'အိမ်ထောင်' (Family) မှ အစ အမြင့်ဆုံးဖွဲ့စည်းပုံဟု ယူဆနိုင်သော 'နိုင်ငံတော်' (State) အထိ ပြိုကွဲမှုဖြစ်စဉ်ကြီးနှင့် မကင်းနိုင်တော့ ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

‘ဘာကြောင့် မဟာပြိုကွဲမှုလဲ’ဆိုသော ပြိုကွဲမှု၏ အကြောင်းတရားများကို ဆန်းစစ် ဖော်ထုတ် ကြသည် များ လည်း ရှိသည်။ လူမှုဗေဒပညာရှင် ‘ဒင်နီယယ်ဘဲ(လ်)၏ အဆိုအရ စက်မှုခေတ်မှ မွေးထုတ်ပေးလိုက်သော ‘ယဉ်ကျေးမှုအိလစ်များ’ (Cultural Elites) ၏ ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး ဖော်ပြချက်များကြောင့် ဟု ဆိုသည်။ ပညာတတ်များ ၊ စာပေအနုပညာရှင်များ စသော ယဉ်ကျေးမှုအရ ရှေ့တန်းရောက် အင်အားစုများ ၏ ခေတ်နှင့် စနစ်အပေါ် မကျေနပ်တုံ့ပြန်မှုများကို ထောက်ပြသည်။ အထူးသဖြင့် စာပေအနုပညာ နယ်ပယ်မှ ပို့(စ်)မော်ဒန် လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်ပြိုင် ဘောဂဗေဒ ပညာရှင် လက်စတာသာရီးကမူ တက္ကနိုလိုဂျီနှင့် အိုင်အီးအိုလိုဂျီ၏ အဆက်အစပ်ဘက်မှ ရှင်းပြဖို့ ကြိုးစားသည်။ တက္ကနိုလိုဂျီအသစ် (အိုင်တီ)ကို တည်ဆဲ အို

င်ဒီအိုလိုဂျီဟောင်းများက အမိမလိုက် နိုင်ရာမှ ၊ ပေါ်ထွက်လာသော ရုန်းရင်းဆန်ခတ်မှုဟု ကောက်ချက်ဆွဲသည် ။ ဖရန်ဆစ်ဖူကူယားမား ကိုယ်တိုင်ကမူ စက်မှုခေတ်၏ နောက်ဆုံးရိုက်ချက်များ ဟု နိဂုံးချုပ် လိုက်ပါသည် ။

ဤတွင် ထင်ရှားပီပြင်လာသော အဆုံးသတ်ကောက်ချက်တစ်ခုကို ပညာရှင်အများ စုက သဘောတူညီလာကြဟန်ရှိသည် ။ စက်မှုတက္ကနိ လိုဂျီအပေါ်တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သော လူမှုစနစ်ကြီး တစ်ခုလုံး ပြိုကျလျက်ရှိနေပြီဆိုသော ကောက်ချက်ဖြစ်ပါ၏။ ဤသည် ပင် မဟာဒရမ်မာ ဟောင်း၏ နောက်ဆုံးဇာတ်ကွက်များ ဟု ဆိုနိုင်လိမ့်မည် ထင်ပါသည် ။

နိဒါန်းများ

ရုပ်နန်းကျပြီ

အရင်းရှင်စနစ်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်မှာ အများ အမြင်တွင် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော်လည်း စက်မှုခေတ်က မွေးထုတ်ပေးလိုက်သော အိုင်ဒီအိုလိုဂျီများ ဖြစ်သည် နှင့် အညီ တူညီသည့် အခြေခံ တစ်ရပ်ရှိသည် ဆိုသော အကဲဖြတ်ချက်များ ရှိပါသည် ။ ‘ရုပ်အစွဲကြီးလွန်းခြင်း’ (Materiali

stic Superstition) တစ်နည်းပြောရလျှင် ရုပ်၏ အကန့်အသတ်များကို ဖောက်မထွက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ အင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနီလိုဂျီ အရှိန် ရလာခြင်းနှင့် အတူ Virtual Reality ဆိုသော ဝေါဟာရတစ်ခု ရှေ့ရောက်လာသည်။ ။ အစစ်အမှန်တော့ မဟုတ်။ သို့သော် အစစ်အမှန်နီးပါး ခံစားလို့ ရသည်။ ။ အကောင်အထည်နှင့် ဆုပ်ဆုပ်ကိုင်ကိုင်ရှိသည် မဟုတ်။ ။ သို့သော် အကျိုးသက်ရောက်မှု အပြည့်ရှိသည်။ ။ ရုပ်သဘောနှင့် ချဉ်းကပ်၍ မရ၊ သို့သော် ရုပ်နုရုပ်ကြည်သဘော၊ စွမ်းအင်သဘောအဖြစ် လက်တွေ့ ဖော်ပြနိုင်သည်။ ။

အဆိုပါ ‘ဗွီသဘော (Virtual Concept) ကို ပထမဆုံး အထင်အရှား တွေ့ရသည် မှာ ‘ပညာ’ (Knowledge) နှင့် ဆိုင်သည်။ ။ ယခင်က ပညာ၏ သိုမှီးရာမှာ စာအုပ်ဖြစ်ပြီး စာအုပ်များ ၏ သိုမှီးရာမှာ စာကြည့်တိုက် ဖြစ်သည်။ ။ ပြောရလျှင် မြေပေါ်မှ ပညာဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ။ ယခု ဤသို့ မဟုတ်တော့ စာအုပ်ကိုကျော်သွားပြီ၊ မြေနှင့် လွတ်သွားပြီဟု ဆိုကြသည်။ ။ ခေတ်အမီဆုံး ပညာရပ်များမှာ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် လှုပ်ရှားနေကြပြီဟု ဆိုပါသည်။ ။ ရှေ့ဆက်၍ လည်း မိုးပေါ်မှ ပညာမှာ မြေပေါ်မှ ပညာကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် ဖြတ်တက်သွားလိမ့်မည်ဟု မှန်းဆကြသည်။ ။ နောက်ဆုံး ပညာ၏ နေရာမှာ မြေမှ ခွာပြီး မိုးပေါ်တွင် သာ တည်တော့မည်ဟု အကဲဖြတ်ကြပါသည်။ ။

ဗွီသဘောမှာ ပညာတွင် သာ ရပ်တန့်နေသည် မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံရေး အစ၊ စီးပွားရေး အလယ်၊ လူမှုဆက်ဆံရေး အဆုံး အားလုံးသည် ပင် ဗွီသဘောနှင့် လွတ်နိုင်စရာမရှိတော့ပါ။ ။ ထက်အောက် ဖွဲ့စည်းပုံကို အခြေခံသော ဗျူရိုကရက်တစ်ယန္တရား၏ အထောက်အကူမပါဘဲ နိုင်ငံတော်တစ်ခု၏ ဝန်ဆောင်မှုအားလုံးကို ဗွီသဘောဖြင့် အစားထိုးနိုင်စရာရှိသည် ဆိုသော စဉ်းစားချက်များ ပင် ရှိလာ သည်။ ။ ‘ဗွီနိုင်ငံတော်’ (Virtual S

tate)၊ ‘ဗွီအုပ်ချုပ်ရေး’ (Virtual Governance) ဆိုသော အကောက်အယူများ ဖြစ်ပါသည်။ ။ စီးပွားရေးနယ်ပယ်တွင် မူ စဉ်းစားချက်မျှသာ မဟုတ်တော့။ လက်တွေ့ပင် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ လုပ်ငန်းခွင် (နေရာ)၊ အလုပ်ချိန် (အချိန် နှင့်)၊ ကော်ပိုရိတ်စနစ် (ဖွဲ့စည်းပုံ)တို့ ၏ တုပ်နှောင်မှုများမှ ဖောက်ထွက်လိုက်သော ဖွဲ့စည်းပုံအသစ် ဖြစ်ပါသည်။ ။ ‘ဗွီကော်ပိုရေးရှင်း (Virtual Corporation) ဟု ဆိုကြသည်။ ။ နောက်ဆုံး ‘ဗွီအချစ်’ (Virtual Sex) ဆိုသော တွေ့ရှိချက်သို့ ရောက်လာရာ၊ အစဉ်အလာ ဗရာဝါသ ကိစ္စများ သည် ပင် ပျောက်ကွယ်သွားတော့မည်လားဟု အတွေးဆန့်ချင်စရာ ဖြစ်လာပါတော့သည်။ ။

ဖစ်နစ်ငှက်

ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ပြိုကွဲမှုနှင့် အတူ လျှံကျလာသော သမိုင်းနိဂုံးအယူအဆများကို အများ စု သိပြီးဖြစ်မည် ထင်ပါသည်။ ။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ကျဆုံးခဲ့ပြီ။ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီသာ ပြိုင်ဘက်မရှိ အိုင်ဒီအိုလိုဂျီအဖြစ် ကျန်တော့သည် ဆိုသော ကောက်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ပညာရှင်တော်တော်များများက ဤအဆိုကို လက်မခံကြပါ။ စတင်းဖို့ တက္ကသိုလ်မှ လူမှုသိပ္ပံပါမောက္ခ လောရင်းလက်စလေ၏ အလိုအရ အပြောင်းအလဲမှာ လက်ဝဲ လက်ယာ ရွေးဖြစ်သည် မဟုတ်။ စက်မှုခေတ်ကြီးတစ်ခုလုံးကို စိန်ခေါ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည် ဟု မှတ်ချက်ပေးသည်။ ။ စင်စစ် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီအနေနှင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကဲ့သို့ အကျမနာခဲ့ခြင်းမှာ ဤစနစ်၏ ‘ပျော့ပျောင်းညင်သာစွာ ခံယူနိုင်စွမ်း’ (Flexible Acceptance) ကြောင့် ဟု အကဲဖြတ်သည်။ ။ သို့နှင့် တိုင် အဆိုပါ အရည်အသွေးသည် ကော အင်တာနက်ခေတ်၏ စိန်ခေါ်မှုများကို ဆက်လက်တုံ့ပြန် ကျော်

လွှားနိုင်ပါမည်လောဟု မေးခွန်း ထုတ်လိုက်သည်။ ။

ပြောရလျှင် ဤမေးခွန်းမှာ အလွန်မေးသင့်မေးထိုက်လှသော မေးခွန်းဟု ဆိုရမည် ထင်ပါ သည်။ ။ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ အားအကောင်းဆုံးဟု ဆိုနိုင်သော အနောက်နိုင်ငံများမှာ ပင် အနာဂတ် အတွက် ရတက်မအေးဖွယ် တူရုချက်များကို တွေ့နေရသည်။ ။ လူအများ (အထူးသဖြင့်) လူငယ်များ နိုင်ငံရေးနှင့် ဝေးလာသည့် တိမ်းညွတ်မှုဖြစ်ပါသည်။ ။ ရွေးကောက်ပွဲများ တွင် မဲဆန္ဒရှင်အရေအတွက် သိသိသာသာကျလာသည်။ ။ အထူးသဖြင့် လူငယ်လူရွယ်များမှာ ရွေးကောက်ပွဲကို စိတ်မဝင်စား၊ မဲရုံသို့ သိပ်မသွားကြဟု သိရသည်။ ။ နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ တွင် လည်း လူငယ်ပါတီဝင်အရေအတွက်မှာ သိသိ သာသာပင် အကျဘက်ပြလာသည်။ ။ ဤအခြင်းအရာများ ပေါ်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ‘လူငယ်များ နိုင်ငံရေးနှင့် ဝေး’ဆိုသည့် ကောက်ချက်ကို ဘဝင်မကျသူများ လည်း ရှိသည်။ ။ သူတို့ ၏ အဆိုအရ လူငယ်များ နိုင်ငံရေးနှင့် ဝေးလာခြင်းမဟုတ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ နှင့် ဝေးလာခြင်းသာဖြစ်သည်။ ။ နိုင်ငံရေးစနစ်များ အပေါ် အယုံအကြည် နည်းလာခြင်းသာ ဖြစ်သည် ဟု ကောက်ချက်ချကြသည်။ ။ ဤအချက်ကို ယနေ့လူငယ်များ နည်းမျိုးစုံနှင့် ဖော်ပြနေသော ‘ဆန့်ကျင်နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများ’ (Protest Politics activities) နှင့် သာကေ တင်နိုင်သည် ဟု လည်း တင်ပြကြပါသည်။ ။

ဤနောက်ခံကားတွင် နောက်ထပ် အယူအဆသစ်တစ်ရပ် ပေါ်ထွက်လာသည် မှာ ပို၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ဖြစ်လိမ့်မည်ထင်သည်။ ။ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံရေးပါမောက္ခ ‘ပစ်ပါနောရစ်’ ၏ ‘ဒီမိုကရက်တစ်ဖ်နစ်ငှက်’ (Democratic Phoenix) ဆိုသော စဉ်းစားချက်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ပါမောက္ခနောရစ်မှာ ဒီမိုကရေစီ၏ ပျော့ပျောင်းညင်သာစွာ ခံယူနိုင်စွမ်းကို ယုံကြည်လက်ခံသူ ဖြစ်သည်။ ။ သို့နှင့် တိုင် ဤအရည်အသွေးမှာ သူ့

အလိုလို ပေါ်ထွက်လာလိမ့်မည်မဟုတ်။ အန္တရာယ်ကြီး လှသော စမ်းသပ်မှုများ ၊ စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြတ်သန်းကျော်လွှားရင်းမှ သာ ဖြစ်တည်နိုင်သော အစွမ်းအစ ဟု ဆိုသည် ။ ဥပမာပေးရလျှင် မီးပုံထဲမှ ယနေ့ဖန်နစ်ငှက်။ ဖြတ်သန်းနေရသော မီးပုံကြီးထဲတွင် သူ၏ အမွေးအတောင်ဟောင်းမှာ မီးသင့်လောင်ကျွမ်းသွားစရာရှိသော်လည်း အမွေးသစ် အတောင်သစ် နှင့် မကြာမီ ခုန်ထွက်လာတော့မည်ဟု နိမိတ်ဖတ်သည် ။ သူပြောသော အမွေးအတောင်ဟောင်းမှာ ‘လက်ရှိကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ’ (Representative Democracy) ဖြစ်ပြီး အမွေးသစ် အတောင်သစ်မှာ ‘ကိုယ်တိုင်ပါဝင်လှုပ်ရှားသော တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီ (Participating Direct Democracy) ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည် ။ ဤအပြောင်းအလဲအတွက် အဓိကကျသော အင်ဂျင်မှာ အင်တာနက်က ဖန်တီးလိုက်သော ကမ္ဘာ့ပင့်ကူအိမ်ကြီးကိုယ်တိုင်ပင် ဖြစ်သည် ဟု လည်း အကဲဖြတ်လိုက်သည် ။

ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှု

၂၀ရာစု နောက်ဆုံးဆယ်ရာစုများ ၏ မဟာပြိုကွဲမှု အကျိုးဆက်များကို မှန်းဆကြရာတွင် ၊ အယူအဆနှစ်ခု သိသိသာသာကွဲထွက်လာသည် ။ ပထမတစ်ခုက ပြန်လမ်းမရှိတော့သော ပြိုကွဲမှုဟု ဆိုသည် ။ ဤသို့ဖြင့် ပြိုကွဲမှု၏ အဆုံးတွင် ကမ္ဘာပျက်ကိန်းနှင့် ဒုတ်ဒုတ်ထိ ကြုံလိမ့်မည်ဟု ဟောသည် ။ ပညာအသိုင်းအဝိုင်းကမူ ခံတွင်းတွေ့ကြဟန်မရှိပါ။ အဆိုးမြင်ဝါဒဟု ဝေဖန်ကြသည် ။ ဒုတိယ အယူအဆကမူ ပါမောက္ခနောရစ်၏ ဖန်နစ်ငှက်နှင့် အတော်လေးနီးဟန်ရှိသည် ။ ပြိုကွဲမှုအဆုံးတွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှု ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလာလိမ့်မည်ဟု ဟောပါသည် ။ ၂၀ ရာစု၏

နောက်ဆုံး ဆယ်စုများကို ပြိုကွဲကာလဟု ယူလျှင် ၂၁ ရာစု အဖွင့်ဆယ်စုများမှာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှု ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု နိမိတ်ဖတ် ပါသည်။ ။

ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းမှုကာလ၏ နောက်ကွယ်မှ ဒဿနတွန်းအားမှာ ‘ပုဂ္ဂလိကဝါဒ’ (Individualism) ဖြစ်သည့် တိုင် ပြိုကွဲမှုကာလကလို အလွန်အကျွံ တစ်ဦးချင်းဝါဒ မဟုတ်တော့ပါ။ ကိုယ်တိုင်အသိအပေါ် အခြေခံသော ‘ကိုယ်တိုင်စည်းရုံးဖွဲ့စည်းမှု’ (Self Conscious Based Self Organization) ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှန်းဆကြသည်။ ။ ပြိုကွဲမှု၏ နောက်ကွယ်တွင် ‘အတ္တအကျိုးစီးပွား’ (Self Interest) ရှိသော်လည်း ဖွဲ့စည်းမှု၏ နောက်ကွယ်တွင် ‘တစ်ဦးချင်းတာဝန်ယူမှု’ (Responsibility) ရှိမည့် သဘောဟု နားလည်ရသည်။ ။ ပြိုကျသွားသော ‘ထက်အောက်ဖွဲ့စည်းပုံ’ (Hierarchy) နေရာတွင် ‘ကွန်ယက်’ (Network) သဘော ဖွဲ့စည်းပုံသစ် ဝင်လာလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ။ ယခင်က ယုံကြည်မှုကို ‘ပညတ်ချက်များ’ (Commitment) နှင့် တည်ဆောက်ခဲ့သော်လည်း ၊ ဖွဲ့စည်းပုံသစ် တွင် ‘ကျင့်ဝတ်သီလ’ (Ethic) နှင့် ကျားကန်လာနိုင်စရာရှိသည် ဟု တွက်ဆကြသည်။ ။

အတိအကျ မဝီပြင်တတ်သေးသည့် တိုင်၊ အနုမာနမှန်းဆချက်တစ်ရပ်အနေနှင့် မူ အတော် အသင့် ပုံပေါ်စပြု လာပြီဟု ဆိုနိုင်စရာ ရှိမည် ထင်ပါသည်။ ။ ဤသည် ပင် လာတော့မည့် မဟာဒရမ်မာသစ်၏ အဖွင့်တေးသံများ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါလိမ့်မည်။

အားပြိုင်မှုနှင့် ဇာတ်ကောင်စရိုက်

ဖော်ပြပါနိဂုံးများ နှင့် နိဒါန်းများကို ဆက်စပ်သုံးသပ်လိုက်ရာ အသေအချာ ပြောနိုင်သည့် ကောက်ချက်တစ်ခု ပေါ်ထွက်လာသည်။ ။ မျက်

မှောက်ကာလ ခေတ်ပြိုင်သမိုင်းတွင် မဟာဒရမ်မာကြီး နှစ်ရပ် အပြိုင်ရှိ နေပြီဆိုသော ကောက်ချက်ဖြစ်သည်။ ။ ‘စစ်အေးမျိုးဆက်’ (Cold War generation) က ပထမဒရမ်မာကြီးကို အဓိကပုံဖော်ခဲ့ကြသလို၊ ‘စစ်အေးလွန်မျိုးဆက်’ (Post Cold War generation) မှာ ဒုတိယဒရမ်မာ၏ အဓိကဇာတ်ကောင်သစ်များ ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိပါသည်။ ။ အဆိုပါ အားပြိုင်မှုနှင့် ၊ မတူသော ဇာတ်ကောင်စရိုက်များ ၏ ဝိရောဓိသည် ပင် မျက်မှောက်ခေတ်၏ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံးဇာတ်ကွက် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသည်။ ။

မနုဿဗေဒပညာရှင်များကမူ ခေတ်အလိုက် ဖြတ်သွားကြသော မျိုးဆက်များကို အန္တတ္တ အမည်များ ပေး၍ စရိုက်ဖော်နိုင်ရန် အားထုတ်ကြသည်။ ။ ယခုအချိန်အထိ နောက်ဆုံးကြားရသော အန္တတ္တအမည်ခွဲနှစ်ခုမှာ လက်ညှိုးနှင့် လက်မဟု အဆိုရှိသည်။ ။ စစ်အေးကိုဖြတ်သွားသော မျိုးဆက် ဟောင်းကို ‘လက်ညှိုးမျိုးဆက်’ (Index Generation) ဟု အမည်ပေးပြီး၊ စစ်အေးလွန်မျိုးဆက်ကိုမူ ‘လက်မမျိုးဆက်’ (Thumb Generation) ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုကြသည်။ ။ သိကြပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း လက်ညှိုးမှာ အမိန့်ပေး လမ်းညွှန်သင်္ကေတဖြစ်ရာ ပါဝါကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ လက်မကမူ သီးခြား အမှီခိုကင်းသည့် သဘာဝဖြစ်ရာ ပညာ၏ သင်္ကေတဟု ယူသည်။ ။ လက်ညှိုးနှင့် လက်မမှာ သဘာဝချင်း မတူကြသလို စရိုက်ချင်းလည်း ကွဲပါသည်။ ။ မျက်နှာစာတော်တော်များများ တွင် ဆန့်ကျင်ဘက် ဟူ၍ ပင် ယူဆနိုင်စရာရှိသည်။ ။ ဤဆန့်ကျင်ဘက် တူရုချက်များ သည် ပင် အပြိုင်ဒရမ်မာကြီးနှစ်ခုမှ မတူသော ဇာတ်ကောင်အသီးသီး၏ စရိုက်ပြိုင်များ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

လက်ညှိုးက ဒရမ်မာသစ်ကို ကောင်းကင်ဆန်သည် ဟု ဝေဖန်သည်

။ လက်တွေ့မကျ စိတ်ကူးယဉ်ဟု ပြောခြင်းဖြစ်သည် ။ လက်မက ဒရမ်
မာဟောင်းကို မြေကြီးပေါ်မှ ရုန်းမထွက်နိုင် ဟု ထောက်ပြသည် ။ အစဉ်
အလာထဲတွင် ပိတ်မိနေသည် ။ တီထွင်ဖန်တီးမှု မရှိဟု ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်
သည် ။ လက်ညှိုးက သူတို့ ၏ ဒရမ်မာဟောင်းကို အလွမ်းနှင့် ဇာတ်
သိမ်းလိုသည် ။ အိမ်လွမ်းစိတ်နှင့် တငွေငွေကျန်ရစ်စေချင်သည် ။ လ
က်မက သူတို့ ၏ ဒရမ်မာအသစ်ကို ဂိမ်းတစ်ခုလို သဘောထားသည် ။
လွမ်းမနေချင်၊ အတိတ်နှင့် အဆက်ဖြတ်ချင်သည် ။ လက်ညှိုးက ဒရမ်
မာဟောင်း ဇာတ်သိမ်းခန်းကို ကပြရင်း ကာလဝိပွတ္တိဟု ငိုချင်းချသည် ။
လက်မက ဒရမ်မာသစ်၏ ပြည်တည်ခန်းကို ပတိရူပ ရည်မှန်းချက်ဖြင့်
ဇာတ်ညွှန်းရေးသည် ။ ဤတွင် တတိယဒရမ်မာကို တင်ဆက်လိုသူများ
က ဤသို့ စောဒကတက်ကြပြန်သည် ။ လက်ညှိုးလက်မ အတူတွဲမှ တစ်
ခုခုကို ဆုပ်ကိုင်နိုင်လိမ့်မည် ဆိုသတတ်။

ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၃

စာညွှန်း

၁။ Declaration of the Independence of Cyberspace (John P.Bar low)

၂။ The Great Disruption (Francis fukuyama)

၃။ Politics in the Information Age. (Josph s.Nye Jr)

မိုးပေါ်ကစာအုပ်

(အနာဂတ်စာပေလောကကို မှန်းဆကြည့်ခြင်း)

၁။ အပြောင်းအလဲ (မြေမှ မိုးသို့)

နှစ်ပေါင်းငါးရာ

ဂျာမန်လူမျိုး စွန့်ဦးတီထွင်သူ ‘ဂူတင်ဘတ်’၏ ပထမဆုံးပုံနှိပ်စက် ပေါ်ထွက်ခဲ့သော ၁၄၅၅ ခုနှစ်မှ စတင်ရေတွက်လိုက်လျှင် ပုံနှိပ်မီဒီယာ သက်တမ်းမှာ နှစ်ပေါင်း ၅၄၈ နှစ် ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ။ ဥရောပ၏ ပထမဆုံးစာအုပ် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည့် ၁၅၁၇ ခုနှစ်မှ စတင်ရေတွက်လျှင်မူ စာအုပ်၏ သက်တမ်းမှာ ၄၈၆ နှစ်ရှိခဲ့ပြီဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ လက်ရှိ ကျွန်တော်တို့ ကျင်လည် ကျက်စားနေကြသော စာပေလောကမှာ နှစ်ပေါင်းငါးရာသမိုင်းကို ဖြတ်ကျော်ပြီးခဲ့ပြီဟု သတ်မှတ်နိုင် ပါသည်။ ။

ပုံနှိပ်စက်မပေါ်မီထိ စာပေမှာ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များ ၏ ဦးနှောက်နှင့် နှုတ်ဖျားတွင် သာ ရှိခဲ့သည်။ ။ ဦးနှောက်နှင့် သိုမှီးပြီး နှုတ်ဖျားနှင့် ဖြန့်ဝေခဲ့ကြသည်။ ။ နောက် ပေ၊ ပုရပိုက်မှ သည် ကျောက်ထက် အကွာရာအဆင့်ထိ ရောက်လာသည်။ ။ ဤအချိန်ထိ စာပေမှာ နန်းရင်ပြင်နှင့် ကျောင်းသင်ခန်းတို့ တွင် သာ စံပယ်နေခဲ့ပြီး ရပ်ထဲရွာထဲမှ လူများ နှင့် ဘာမှ မဆိုင်သလိုသာ ရှိခဲ့သည်။ ။ ပထမမြောက် ဂျိမ်းဘုရင် လက်ထက်တွင် ပထမ

ဆုံး သမ္မာကျမ်းစာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာအုပ် ထွက်လာရာ ကျောင်း
တော်၏ လက်ဝါးကြီးအုပ် အနေအထားပြိုကျသွားပြီး အလယ်ခေတ် အ
မှောင်ကာလကြီးလည်း ဆုံးခန်းတိုင် သွားတော့သည်။ စာပေသမိုင်း ပ
ညာရှင်များက ‘ကောင်းကင်ဘုံတံခါးကို ခဲစာလုံးနှင့် ဖွင့်ခြင်း’ဟု
ကောင်းချီးပေးခဲ့ကြသည်။

ဤအချိန်မှ စ၍ စာပေခေတ်ကြီးတစ်ခေတ် ဖြစ်တည်လာရတော့သ
ည်။ လူတစ်စုစာပေမှ လူထုစာပေသဘောသို့ ဦးတည်လာနိုင်ခဲ့သည်။
လူ့အသိဉာဏ် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကို ပုံနှိပ်မီဒီယာဖြင့် ဖွင့်လိုက်နိုင်ခြင်းဖြစ်
ရာ သမိုင်း၏ ခုန်ပျံတိုးတက်မှုဟု မှတ်တမ်းတင်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။
သို့နှင့် အမျှ စာပေကို ဖန်တီးထုတ်လုပ်သူ (စာရေးဆရာ)၊ စာပေကို
ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသူ (ထုတ်ဝေသူ) စသော လူမှုအလွှာသစ်များ လည်း
ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ စာဖတ်သူ၊ စာရေးသူ၊ ထုတ်ဝေသူ၊ ရောင်းချသူ
ဆိုသည့် မဏ္ဍိုင်လေးရပ်ဖြင့် လည်ပတ်ခုတ်မောင်းကြရသော စာပေ
လောကပုံသဏ္ဌာန်လည်း ဖြစ်တည်လာခဲ့ရသည်။ နှစ်ပေါင်း
ငါးရာကျော်ခဲ့ပြီ ဆိုပါစို့။

စာအုပ်ဆည်းဆာ

၁၉၉၁ ခုနှစ်ကဖြစ်သည်။ စာပေသဘောတရား ပါမောက္ခ ‘ဂျေးဒေး
ဗစ်ဘော့(လ်)တာ’၏ ဟောကိန်းတစ်ခုထွက်လာရာ၊ နှစ်ပေါင်းငါးရာ
ကျော် သမန်ရှည်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော စာပေလောကကြီး တစ်ခုလုံးကို
အခြေမှ ကိုင်လှုပ်လိုက်သလို ရှိတော့သည်။ ပါမောက္ခ ‘ဂျေးဒေးဗစ်’က
"ကျွန်ုပ်တို့ အားလုံး မှာ ပုံနှိပ်မီဒီယာခေတ်ကြီး၏ ဆည်းဆာချိန်တွင်
ရောက်ရှိနေကြပြီ"ဟု ဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချိန်တွင် အိုင်ဒီယာ

နှင့် အင်ဖော်မေးရှင်းတို့ မှာ စာအုပ်ဆိုသည့် အစဉ်အလာ သို့မှီးရာထဲမှ ခုန်ထွက်ပြီး မိုးပေါ်ရှိ ‘ဆိုက်ဘာစပေ’ထဲသို့ အလှအယက်တက်နေကြ ရာ ပါမောက္ခ ‘ဂျေးဒေးဗစ်’၏ ဟောစာတမ်းကို ‘မဖြစ်နိုင်’၊ ‘ယုတ္တိမရှိ’ဟု ငြင်းဆန်ဖို့ အတော်ခက်နေသည် ။ စာဖတ်ပရိသတ် (အထူးသဖြင့် လူငယ် စာဖတ်ပရိသတ်) ထဲမှ မနည်းလှသည့် အရေအတွက်မှာ လည်း စာရွက်တွေ လှန်ရသည် ထက် ကီးဘုတ်နှင့် မောက်(စ်)ပေါ် ပြေးလွှားဆော့ကစားရသည် ကို ပိုအာရုံကျနေကြသည် ။ သူတို့ အတွက် ကွန်ပျူတာဖန်သားပြင်မှာ လှိုက်မောရင်ခုန်စရာ စာမျက်နှာသစ် ဖြစ်နေသည် ။ သူတို့ မှာ ဖတ်ဖို့ (to read) ထက်၊ ကြည့်ဖို့ (to view) ကို စိတ်သန်နေသလား ထင်ရသည် ။

ဤအချိန်မှာ ပင် အမေရိကန်နိုင်ငံမှ စောင်ရေ သန်းချီရှိက်ရသော ကာလသားကြိုက် ပလေးဘွိုင်းနှင့် ပင့်ဟောက်(စ်)တို့ မှာ ကြောက်ခမန်းလိလိ စောင်ရေကျလာရာ ပုံနှိပ်မီဒီယာလောက ကြီးတစ်ခုလုံး မိုးပြုလုမတတ်ဖြစ်လာရသည် ။ ဤအချိန်မှာ ပင် ‘အမေဇန်ဒေါ့ကွမ်’ ကုမ္ပဏီကြီးက အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဈေးကွက်ဖွင့်လိုက်ရာ အရောင်းစံချိန်တင်လိုက်နိုင်သည် ။ ဤတွင် စာအုပ်ဆိုင်များ အရောင်းကျ လာပြီး မကျေမလည်ဖြစ်လာကြသည် ။ မူပိုင်ခွင့် တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မရသော မူလ ထုတ်ဝေသူနှင့် စာရေးဆရာတို့ ကလည်း ပြဿနာတက်ကုန်သည် ။ စာပေလောက၏ အရေးကြီးသော ဒေါက်ကြီးများ ဖြစ်သည့် စာရေးဆရာ၊ ထုတ်ဝေသူနှင့် စာအုပ်အရောင်းဆိုင်တို့ ကြားတွင် မုန်တိုင်းငယ် တစ်ခု စတင်ဖြစ်ပေါ် လာပြီဟု ဆိုကြပါသည် ။ ဤမုန်တိုင်းမှာ မည်မျှကြမည်၊ မည်မျှကြမ်းမည်ဟု မည်သူမျှမသိ။

အချို့ကလည်း ဤမျှ အလန့်တကြားဖြစ်စရာ မလိုသေးပါဟု ထောက်ပြကြသည် ။ အရပ်ကို အဓိကထားသော ပလေးဘွိုင်းလိုစာအုပ်များ

သာ အရောင်းကျပြီး စာကိုအဓိကထားသော စာအုပ် အများ စုမှာ ပန်းပန်ဆဲဟု ဆိုကြသည်။ ။ အွန်လိုင်းပေါ် ရောက်သွားသည် မှာ ‘ဖတ်သူ (reader)တွေ မဟုတ်၊ ကြည့်သူ (Viewr) တွေသာများ သည် ဟု စောဒကတက်ကြသည်။ ။ စာအုပ်၏ နိဂုံးမှာ တစ်ချိန်ချိန်တွင် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်စရာရှိသော်လည်း ကာလအတန်ကြာထိ၊ စာအုပ်၏ ကျန်းမာရေးမှာ ဒေါင်ဒေါင်မြည်နေလိမ့်ဦးမည်ဟု အာမခံကြသည်။ ။ ‘ဟီဒင်ဘတ်တက္ကသိုလ်’ မှ သမိုင်းပါမောက္ခ ‘ဒေးဗစ် ဂျော့စတန်လေ’၏ အဆိုအရ၊ စာအုပ်၏ အနာဂတ်မှာ အချက်သုံးချက်ပေါ်တွင် မူတည်နေလိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ ။ တက္ကသိုလ်ဂျီ၏ ပုံနှိပ်စွမ်း၊ စာဖတ်ပရိသတ်၏ အကြိုက်နှင့် ‘အင်ဖော်မေးရှင်း၏ ဘောဂဗေဒ’တို့ ဖြစ်သည်။ ။ အထူးသဖြင့် တတိယအချက်မှ အဆုံးအဖြတ်နေရာတွင် ရှိဖို့ များ လိမ့်မည်ဟု ကောက်ချက်ချလိုက်သည်။ ။

အင်ဖို အီကောနောမစ်(စ်)

‘အင်ဖို-အီကောနောမစ်(စ်)’ (Info-economics)ဟု အသုံးများ ပါသည်။ ။ အတိအကျ ပြောရလျှင် ‘အင်ဖော်မေးရှင်း၏ ဘောဂဗေဒ၏ ’ (Economics of information) ဖြစ်သည်။ ။ စာပေလောက လည်ပတ်ပုံကို ဘောဂဗေဒရှုထောင့်မှ အကဲဖြတ်ကြည့်ရှုချက်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ။

ခေတ်သစ် စီးပွားရေးသီအိုရီများမှာ ဘေဘုယျအားဖြင့် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ ၏ ‘ရှားပါးမှု’ (Scarcity)နှင့် ၊ ‘အထူးသီးသန့်သဘောဆောင်မှု’ (exclusivity)တို့ အပေါ်တွင် အခြေပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် တိုင် ‘လေ’၊ ‘ရေ’ကဲ့သို့သော ပေါ့ပေါ့ပဲပဲရနိုင်သည့် ပစ္စည်းမျိုးမှ ဘောဂဗေဒဘောင်မဝင်ပါ။ ။ ထုတ်လုပ်ရေးဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို

ဖြတ်သန်းပြီးမှ သာ ရရှိနိုင်သောကုန်စည် (economic goods) များကို သာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ။ ထို့ထက် အချိန်တစ်ချိန်အတွင်း စားသုံးသူ တစ်ဦးတည်းကသာ မူပိုင်သုံးစွဲနိုင်သည့် ကုန်စည်မျိုးလည်း ဖြစ်ဖို့ လိုသည်။ ။ ဥပမာ-မော်တော်ကားတစ်စီး ဝယ်ထားလျှင် ပြန်ထုတ်မရောင်းမချင်း ဘယ်သူနှင့် မျှ ခွဲဝေသုံးစွဲရန်မလို၊ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သည်။ ။

‘အင်ဖော်မေးရှင်း’တွင် မူ အဆိုပါလက္ခဏာမျိုး မရှိဖြစ်နေသည်။ ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ လာခြင်းဖြစ်ရာ သီးသန့်ထုတ်လုပ်ရေးဖြစ်စဉ် သဘောမရှိ၍ ‘လေ’၊ ‘ရေ’တို့လို ‘အလေ့ကျကုန်’ (Free goods) ဖြစ်နေသည်။ ။ ထို့ထက် အင်ဖော်မေးရှင်းတစ်ခုကို အချိန်တစ်ချိန်အတွင်း လူအမြောက်အမြား တစ်ပြိုင်တည်း စားသုံး၍ ရသည်။ ။ သာမန်ကုန်စည်များလို ကုန်ခမ်းသွားတတ်သည် လည်း မဟုတ်။ သောမတ်ဂျက်ဖာဆင်၏ ဥပမာအရပြောရလျှင် ဆီမီးတိုင်နှင့် တူသည်။ ။ နောက်ထပ် မီးတိုင်မည်မျှ ကူးယူသည် ဖြစ်စေ မူလဆီမီးတိုင်မှာ အရောင်မှန်သွားမည် မဟုတ်။ ဤသို့သော သဘောသဘာဝ ရှိသည့် ‘အင်ဖော်မေးရှင်း’ကို သာမန်ကုန်စည်မျိုးလို ရောင်းလိုအား၊ ဝယ်လိုအားနှင့် ချဉ်းကပ်နိုင်သည် မဟုတ်ရာ၊ ဘောဂဗေဒဘောင်မဝင်၊ ဘောဂဗေဒနှင့် မဆိုင်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။

ပုံနှိပ်စက် မပေါ်မီအထိတော့ ဤကိစ္စမှာ ပြဿနာမရှိခဲ့ပါ။ ပုံနှိပ်မီဒီယာ အရှိန်ရလာသည် နှင့် အမျှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာရာ အင်ဖော်မေးရှင်းကို ဘောဂဗေဒဘောင်သွင်းဖို့ လိုလာသည်။ ။ အကြောင်းကလည်း ရှိလာသည်။ ။ စာအုပ်ဆိုသော ကွန်တင်နာတွင် သိုမှီးထားသည့် အင်ဖော်မေးရှင်းမှာ ယခင်ကလို အလေ့ကျကုန် မဟုတ်တော့။ စာရေးဆရာ၏ လေ့လာဆည်းပူးမှု၊ တွေ့ကြုံဖြတ်သန်းမှု၊ ခံစားရေးဖွဲ့မှုတို့ နှင့် ရင်းရသော အင်ဖော်မေးရှင်းအချော (တစ်နည်း စာပေအနုပညာ) ဖြစ်လာသည်။ ။ သို့အတွက် သူ့တွင် တန်ဖိုးတစ်စုံတစ်ရာ ရှိရ

ပေလိမ့်မည်။ ဤအချက်မှ နေ၍ ‘ပညာပစ္စည်း’ (Intellectual Property) အကောက်အယူ ထွက်ပေါ်လာပြီး ‘စာပေမူပိုင်ခွင့်’အထိ ဦးတည်သွားသည်။ ဤမျှနှင့် မပြီးသေးပါ။ ‘ရောင်းလိုအား’ဘက်တွင် စာရေးဆရာအပြင် စာအုပ် ဖြစ်သည် အထိ အရင်းအနှီး စိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရသော ထုတ်ဝေသူရှိသေးသည်။ ဝယ်လိုအားဘက်တွင် လည်း စာဖတ်ပရိသတ်ရှိရာ၊ သူတို့ အတွက် အဆင်ပြေလွယ်ကူမှုနှင့် စိတ်အာဟာရဖြစ်မှုကို ပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလာကြရသည်။ ပြောရလျှင် ယနေ့စာပေ လောကမှာ ဤအခြေခံပေါ်မှ လည်ပတ် ခုတ်မောင်းနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ ‘အင်ဖော်မေးရှင်း’သည် စာအုပ်ကွန်တင်နာမှ ခုန်ထွက်ကာ အွန်လိုင်းပေါ် တက်သွားလျှင် ဘာဖြစ်ကုန်မည်နည်း။ ဝယ်လိုအား (စာဖတ်ပရိသတ်) ဘက်တွင် မူ ရွေးချယ်စရာ များ လာမည်။ ပို၍ အဆင်ပြေမည်၊ ဈေးချိုမည်၊ ရောင်းလိုအား (စာရေးဆရာ၊ ထုတ်ဝေသူ၊ ရောင်းချသူ) ဘက်တွင် မူ ဤမျှမသေချာပါ။ စဉ်းစားစရာများ အသေအချာ ရှိပါလိမ့်မည်။ အင်ဖော်မေးရှင်းသည် မူလအနေအထားသို့ ပြန်ရောက်သွားလျှင် ဘာဖြစ်မည်နည်း။ ‘ပညာပစ္စည်း’ အကောက်အယူကို ဆက်လက် သယ်ဆောင်နိုင်ပါဦးမည်လော။ အဖြေပေါ်မူတည်ပြီး စာအုပ်၏ အနာဂတ်ကို မှန်းဆရလိမ့် မည်ဟု ဆိုပါသည်။ စာအုပ်၏ အနာဂတ်နှင့် အတူ စာပေလောကကြီး၏ အနာဂတ်မှာ လည်း ကျွဲကူးရေပါ ဖြစ်လာမည်မှာ သေချာသည်။

လမ်းဘေးထုတ်ဝေသူ

‘ဦးစာအိုး’မှာ သမ္ဘာရင့်ထုတ်ဝေသူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ့အသက် (၂၀) မတိုင်မီ ကတည်းက ထုတ်ဝေရေးလောကထဲသို့ ရောက်နေခဲ့ရာ အခု သူ့အသက် (၇၀) ကျော်ပြီ ဆိုတော့ နှစ်ပေါင်း (၅၀) မက ကြာခဲ့ပြီ။ သည် လောက၏ အနိမ့်အမြင့် အတက်အကျ လောကဓံမျိုးစုံကိုလည်း ကြုံခဲ့ ဆုံခဲ့ဖူးပါပြီ။ အတိတ်ကိုပြန်ကြည့်လိုက်တော့ လွမ်းစရာလိုလို ရယ်စရာ လိုလို။

ပြောရလျှင် သူ၏ ပထမဆုံး ကျေးဇူးရှင်မှာ ခဲစာလုံးတွေဟု ဆိုရမည်ထင်သည်။ စာစီအလုပ်သမားလေးဘဝမှ ပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ထုတ်ဝေသူဖြစ်လာခဲ့ရာ ခဲစာလုံးတွေကို သူချစ်သည်။ ကွန်ပျူတာခေတ်အရောက် ခဲစာလုံးများကို ထန်းခေါက်တောင်းကြီးထဲထည့်၍ ပိဿာချိန်ကုလားဆီ ရောင်းခဲ့ရသည့် အဖြစ်ကို သူမမေ့။ ချွေးနှံစာနှင့် ဝယ်ခဲ့သော ပုံနှိပ်စက်အိုကြီးကို အလကားမတ်တင်း ဈေးသာသာနှင့် ထုတ်ရောင်းလိုက်ရတော့ မျက်ရည်ပင်ကျမိပါသည်။ သို့နှင့် တိုင် သူစိတ်ဓာတ်မကျပါ။ သားနှင့် သမီးကို ကွန်ပျူတာ သင်ခိုင်းသည်။ ပြီးတော့ ကွန်ပျူတာတွေ၊ ပရင်တာတွေဝယ်သည်။ နည်းပညာခေတ်ကြီးကို အမီလိုက်ရမည်ဟု ကြိုးဝါးပြီး ကြိုးစားခဲ့ရာ သူ့အလုပ်ကို အရှိန်မပျက် လည်ပတ်နိုင်စေခဲ့ပါသည်။ ယခုဆိုလျှင် မီဒီယာလောကတွင် နံပါတ်ဝမ်း၊ တစ်ဂဏန်းဟု ဆိုနိုင်သော အနေအထားသို့ပင် ရောက်ခဲ့ပြီ။

သို့နှင့် တိုင် သူ့တွင် ပုံနှိပ်တိုက်ကြီး မရှိတော့ပါ။ စာအုပ်ဆိုင်ကြီးလည်း မရှိတော့ပါ ပြုတ်ကုန်သည် မဟုတ်။ မလိုအပ်၍ တမင်ဖြုတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လောလောဆယ် သူ့အလုပ်တိုက် က

လမ်းဘေးကွမ်းယာဆိုင်သာသာ၊ လမ်းဘေးတယ်လီဖုန်းရုံထက် နည်းနည်းပဲ ပိုကျယ်သည်။ ။ ကွန်ပျူတာတစ်လုံး၊ ပရင်တာတစ်လုံး၊ စာအုပ်ချုပ်စက်တစ်လုံးနှင့် မိမိအပါအဝင် ဝန်ထမ်းနှစ်ယောက် သာ ရှိသည်။ ။ သူ့သားကတော့ သူ့ကို Kiosk Publisher ဟု သိုးဆောင်းလို ပြောင်ခေါ်သည်။ ။ အဓိပ္ပာယ်ကိုမေးတော့ ‘လမ်းဘေးထုတ်ဝေသူပေါ့ အဖေရာ’တဲ့။ ။

ကြားကာစက စိတ်ဆိုးချင်သလို ဖြစ်သော်လည်း တကယ်တွေးကြည့်တော့မှ ဂုဏ်ယူစရာဟု နားလည်ရသည်။ ။ သူ့တိုက်က ထုတ်ဝေသည့် စာတွေကို ကွန်ပျူတာထဲ ထည့်ထားသည်။ ။ ဘာစာအုပ်မှ ကြိုမလုပ်ထား။ ။ ဝယ်သူလာမှ သူလိုချင်သည့် စာအုပ်ကို ပရင်တာနှင့် ထုတ် အကျအနချုပ်ပြီး အဖုံးပါ တပ်ပေးလိုက်သည်။ ။ အလွန်ဆုံးကြာမှ ဆယ်မိနစ်၊ ဆယ်ငါးမိနစ်။ ။ ဝယ်သူလည်း ကျေနပ်သည်။ ။ စာအုပ် တစ်အုပ်လုံး မဝယ်လည်း လိုချင်သည့် အပိုင်းကိုသာ ဖြတ်ကူး၍ ရသည် ကိုး။ သူလည်း သဘောကျ ပါသည်။ ။ ဟိုတုန်းကလို မောင်မင်းကြီးသား စာရေးဆရာအပေါ် အထင်ကြီးတစ်ခွဲသားနှင့် စောင်ရေတစ်သောင်းရိုက်ပြီး ငါးရာသာ ရောင်းကုန်သော အဖြစ်မျိုးမကြုံရ။ ။ ပြီး စရိတ်စကလည်း သက်သာသည်။ ။ အလုပ်လည်း မရှုပ်။ ။ ဒီနည်းကို Print-on-demand Technology ဟု သားက ပြောဖူးသည်။ ။ ‘ဝယ်လိုအားနဲ့ ချိတ်ပြီး ပုံနှိပ်တာ’ဟု လည်း ဘာသာပြန်ပြသည်။ ။ သူကတော့ ‘ရော့ ပတ္တမြား ရော့ နဂါးနည်း’ဟု မှတ်ထားလိုက်သည်။ ။

ခုတလော အရောင်းအဝယ် နည်းနည်းပါးချင်သည်။ ။ တချို့ကလေးတွေက လိုချင်တာ အင်တာနက်မှ ဆွဲချ၍ အိမ်မှာ ပဲ စာအုပ်လုပ်နေကြသည် ဟု ကြားရသည်။ ။ "တကတည်း ဒီချာတိတ်တွေ ကလည်း တော်လိုက်တာ" မဆီမဆိုင် အင်တာနက်ဆိုတာကြီးကို ဒေါသဖြစ်မိလိုက်သေးသည်။ ။

"ဘာကောင်လဲ၊ အင်တာနက်ဆိုတာကြီးက"

အွန်လိုင်းအယ်ဒီတာ

‘ကိုစာအိုး’က စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာ။ စာရေးသက်က အနှစ်သုံးဆယ်၊ အယ်ဒီတာသက်က အနှစ်နှစ်ဆယ်ရှိပြီ။ သူ့အသက် ငါးဆယ်ကျော်ကတည်းက စာသိပ်မရေး ဖြစ်တော့ပါ။ တစ်ခါတလေ သိပ်စိတ်လိုလက်ရရှိမှ အနည်းအကျဉ်း ရေးဖြစ်တော့သည် ။ အယ်ဒီတာ အလုပ်ကိုတော့ စားဝတ်နေရေး အတွက်ရော၊ ဝါသနာအရပါ ဆက်လုပ်နေဖြစ်သေးသည် ။

သူ့အယ်ဒီတာစားပွဲက သူ့ဖြတ်သန်းခဲ့သော ခေတ်များ အကြောင်းကို ပြောပြနေသလိုရှိသည် ။ ဟိုးလွန်ခဲ့သော အနှစ်နှစ်ဆယ်၊ အယ်ဒီတာပေါက်စ ဘဝကဆိုလျှင် စာရွက်ပုံများကြားတွင် ပေတံ၊ ကတ်ကြေး၊ ကော်ဘူးတို့ ဖြင့် ရှုပ်ယှက်ခတ်နေသည် ။ နောက်ဆယ်နှစ် လောက်ကြာတော့ အတော်လေး ရှင်းသွားသည် ။ စာရွက်ပုံကြီးကတော့ မပြိုသေး။ ခုတော့ ဘာစာရွက်မှ မရှိတော့ပါ။ ကွန်ပျူတာကြီး ကသာ စားပွဲပေါ်တွင် တောင့်တောင့်ကြီး ထိုင်နေတော့သည် ။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ စာရေးဆရာများ ၏ စာမူများ သည် မိုးပေါ်မှ ဤကွန်ပျူတာကြီး ထဲသို့ ခုန်ဆင်း လာပြီး ဤကွန်ပျူတာထဲမှာ ပင် မိုးပေါ်သို့ခုန်တက် သွားကြသည် ။

ယခုတော့ ဘယ်စာရေးဆရာမှ စာရွက်နှင့် ဖောင်တိန်ကို သုံးကြတော့မည်မထင်ပါ။ ဖန်သားပြင် မှာ စာရွက်ဖြစ်ပြီး ကီးဘုတ်က ဖောင်တိန်နေရာ အစားဝင်လိုက်ပြီဖြစ်ပါသည် ။ သူ့အယ်ဒီတာပေါက်စ ဘဝက စာရေးဆရာ၏ လက်ရေးမူကို ‘ကော်ပီ’ဟု ခေါ်ကြသည် ။ နောက်

တော့ ‘စာမူ’ဟု ပြောင်းခေါ်သည်။ ခေတ်ပေါ် အယ်ဒီတာပေါက်စလေးတွေဆိုလျှင် ဤအခေါ်အဝေါ်များကို သိကြတော့မည်မထင်။ သူတို့က Electronic Document ဟု ခေါ်ကြသည်။ အီလက်ထရွန်းနစ်နည်းနှင့် ဖန်တီးထားသော စာမူဆိုပါစို့။ သူကတော့ ‘အီးစာမူ’ဟု လွယ်လွယ်မှတ်ထားလိုက်သည်။ "ဒါဖြင့်ရင် ဒါကိုဖန်တီးတဲ့ သူကတော့ ‘အီးစာရေးဆရာ’ပေါ့နော်။ နေပါဦး၊ ငါကကောဘာလဲ ‘အီး အယ်ဒီတာ’" တွေးမိရင်း ပြီးရသေးသည်။

အဆိုပါ ‘အီးစာမူ’ကို ‘အီးစာရေးဆရာ’က ‘အီးအယ်ဒီတာ’ထံသို့ ‘အီးမေး(လ်)’ဖြင့် ပို့လိုက်သည်။ သည်တွင် ‘အီးအယ်ဒီတာ’က ‘အီးစာမူ’ကို ‘အီးအယ်ဒစ်တင်း’လုပ်ပြီးသကာလ၊ ‘အီးလေးအောက်’က စားပြီး ‘အီးဖောင်ဖွဲ့’လိုက်သည်။ ပြီးပြီ။ စာရွက်တစ်ရွက်မှ မပါဘဲ စာအုပ်တစ်အုပ် ပြီးသွားပါပြီ။ စာအုပ်ဆိုသောအမည်လေး ခပ်ယဲ့ယဲ့ကျန်သေးသည့်တိုင်၊ စာအုပ်စင်စစ်တော့ မဟုတ်တော့ပါ။ e-book ဟု ခေါ်ကြသည်။ ‘အီးစာအုပ်’ဆိုပါတော့။

ဤမျှနှင့် ‘အီးဇာတ်လမ်း’က မဆုံးသေးပါ။ ‘အီးထုတ်ဝေသူ’က ‘အီးစာအုပ်’ကို အွန်လိုင်းပေါ်တင်လိုက်သည်။ ‘အီးစာဖတ်သူ’က ‘ဆွဲချ’ (download) ဖတ်ပြီး ကျသင့်ငွေရှင်းသည်။ ပြဿနာမှာ ဒီခေတ်လူငယ်တွေအားလုံး ‘အီး’နှင့် ကျွမ်းလွန်းနေခြင်းပင်။ ထိုက်သင့်သော ကျသင့်ငွေမပေးဘဲ၊ ‘အီး’နည်းနှင့် ခိုးဖတ်သူတွေပေါ်လာသည်။ သည်တော့ ‘အီး’ထုတ်ဝေသူမှာ ထင်သလောက် တွက်ခြေ မကိုက် ဖြစ်လာသည်။ ထုံးစံအတိုင်း ‘အီးစာရေးဆရာ’တွေကို ‘အီးစာမူခ’မပေးတော့။ ဒါကြောင့်လည်း သူ စာရေးကျသွားတာပါပဲ။ သူက "အီးစာရေးဆရာ’မလုပ်ချင်။ ‘အီးစာဖတ်သူ’ပင် မလုပ်ချင်လှပါ။ ‘စာအုပ်’၏ အရသာကို ‘အီး’ထဲတွင် ရှာမတွေ့ဟု စိတ်မှတ်ကစွဲနေသည်။

စမတ်စာဖတ်သူ

‘မောင်စာအိုး’မှာ တကယ့် ‘စာဂျိုပိုး’စင်စစ်ဖြစ်သည်။ စာကို စွဲရုံမျှမက စာအုပ်ကိုပါ တပ်မက် သူဖြစ်ရာ သူငယ်ချင်းတွေက ‘စာအုပ်သရဲ’ဟု ပြောင်ခေါ်ကြသည်။ သူကလည်း သူပင်။ စာအုပ်ကို မြင်လျှင် အငမ်းမရ လိုချင်သည်။ သူ့အခန်းမှာ စာအုပ်တွေဖြင့် ပြည့်နေရာ တော်ရုံစာကြည့် တိုက် တစ်ခု ရှိလောက်သည်။ သူရသမျှ ဝင်ငွေအားလုံး စာအုပ်ဖိုးနှင့် ကုန်တော့သည်။ ဘာရယ်မဟုတ်။ စာအုပ်တွေ ဝယ်နေရလျှင်၊ စာအုပ် တွေစုနေရလျှင် သူပျော်သည်။ ယုတ်စွအဆုံး မဝယ်နိုင်လျှင်သော်မှ ၊ စာ အုပ်ဆိုင်ထဲ လျှောက်ငေးရသည် ကိုက အရသာ။ ပြောရလျှင် စာအုပ်တစ်အုပ် လက်ထဲကိုင်ထား ရသည် ကပင် မိမိကိုယ်ကို ပြီးပြည့်စုံသွားသလို ခံစားရသည်။ ဤမျှအထိ စာအုပ်ကို အစွဲကြီးသူ ဖြစ်ပါသည်။

သူက စာစုသလောက် စာလည်း ဖတ်သည်။ သူ့အသက်လေး နှစ်ဆယ်ကျော်ရံနှင့် မျက်မှန် အထူကြီး တပ်ထားရသည် ကိုပင်ကြည့်။ သူ့ကိုကြည့်လိုက်တိုင်း လက်ထဲမှာ စာအုပ်တစ်အုပ် ရှိနေတတ် သလို သူ ပြောသမျှမှာ လည်း စာအုပ်ထဲမှ စာသားတွေသာဖြစ်သည်။ သူတို့ ဆီ အင်တာနက်ရောက်လာ တော့ သူ့ကိုခါတိုင်းလို အတွေ့ရမများ တော့ပါ။ ဆိုက်ဘာကဖေးတစ်ခုခုသို့ ရောက်နေမည်မှာ သေချာ သည်။ "ဟန်ကျတယ်ကွ၊ တစ်ထိုင်တည်းနဲ့ စာတွေအများကြီး ဖတ်လို့ ရတယ်။ စာအုပ်တွေကလည်း စုံသလားမမေးနဲ့ စုံမှ စုံ"သူငယ်ချင်းတွေနှင့် ကြုံတိုင်း အားရပါးရပြောတတ်သည်။ တကယ်တော့ သူ့ကိုယ်တိုင်ပြောသလောက် အားရကျေနပ်လှသည် မဟုတ်ပါ။ စာစုံသည် ကို သဘောကျသော်လည်း စာအုပ်အရသာ အပြည့်အဝ မခံစားရဟု စိတ်ထဲကစွဲနေသည်။ လ

က်ထဲကိုထားလို့ မရ၍ တစ်ခုခုဟာနေသလို ခံစားရသည်။ ။ အိပ်ရာထဲ (သို့မဟုတ်) သန့်စင်ခန်းထဲယူသွားလို့ မရသောကြောင့် သက်သောင့်သက်သာမရှိဟု ထင်သည်။ ။ အဆိုးဆုံးက သူ့မျက်လုံး၊ ကွန်ပျူတာဖန်သားပြင်ကို ကြာကြာ ကြည့်၍ မရချင်။ အလင်းပြန်ပြီး ခေါင်းတွေအုံလာသည်။ ။ သို့ဖြင့် နည်းပညာသစ်ကို ကြိုက်တစ်ဝက်၊ မကြိုက်တစ်ဝက်နှင့် မအီမလည် ဖြစ်နေတော့သည်။ ။

ဟော အခုတော့ သူ့ချင်ခြင်းတွေ ပြည့်သွားပြီ။ နိုင်ငံခြားမှ ပြန်လာသော ဦးလေးတော် တစ်ယောက်က လက်ဆောင်ပေး၍ စာအုပ်အမျိုးအစားသစ်လေး ရလိုက်သည်။ ။ ဦးလေးအပြောအရ (Smart Book) ဟု ခေါ်သည် ဆိုပဲ။ "စမတ်ကျကျ ဖတ်လို့ ရတဲ့ စာအုပ်" ဟု ကိုယ့်ဘာသာ ဘာသာပြန်လိုက်သည်။ ။ "စမတ်စာအုပ်"က စာအုပ်တော့စာအုပ်ပင်။ သို့သော် သူသိထားသော စာအုပ်မျိုးမဟုတ်။ အထူးခြားဆုံးက စာမျက်နှာများ စက္ကူမဟုတ်ခြင်းပင်။ ပါးလွှာပျော့ပျောင်းသော ရာဘာလိုလိုမျိုး ဖြစ်သည်။ ။ 'စမတ်စက္ကူ' (Smart paper) ဟု ဆိုသည်။ ။ သန်းနှင့် ချီသော ဘောစေ့ လေးတွေနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည် ဟု သိရသည်။ ။ ဘောစေ့အချို့က အနက်၊ အချို့က အဖြူ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ် လွှတ်လိုက်သည် နှင့် ဘောစေ့လေးများ ပတ်ချာလည်ပြီး အဖြူနောက်ခံတွင် အနက်ဖြင့် စာရော အရုပ်ပါထင်သည်။ ။ 'Gyricon'နည်းပညာဟု ဦးလေးကပြောသော်လည်း သူနားမလည်ပါ။ ထုတ်လုပ်သော E Ink and Philips Electronic ကုမ္ပဏီကို အစွဲပြု၍ 'အီးမင်'နှင့် ရေးသောစာရွက်ဟု မှတ်ထားလိုက်သည်။ ။

သူ့စိတ်ကို အဆွဲဆောင်နိုင်ဆုံးက တကယ့်စာအုပ်ပုံသဏ္ဌာန် ပျောက်မသွားသောကြောင့် ဖြစ် သည်။ ။ အဆိုပါ စမတ်စာရွက်များကို တွဲချပ်ပြီး အဖုံးလှလှတပ်ပေးထားသည်။ ။ စာအုပ်အနှောင့်တွင် အီလက်

ထရောနစ်ပစ္စည်းများ တပ်ဆင်ထားသည် ။ အွန်လိုင်းပေါ်မှ မိမိနှစ်သက်ရာစာကို ဆွဲချ အသုံးပြုလို့ ရသည် ။ အွန်လိုင်းအရသာရော၊ စာအုပ်အရသာပါ နှစ်မျိုးစလုံးရနေရာ သူ့မှာ ပီတိဖြစ်လို့ မဆုံး။ သူ့ကို ကြည့်လိုက်တိုင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ကိုင်ပြီး ရင်ကော့ပြီးမော့နေသည် ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ခါတိုင်းလို ရိုးရိုးစာအုပ် မဟုတ်၊ စမတ်စာအုပ်။

၃။ တုံ့ပြန်မှု(မြေလား မိုးလား)

အကြီးဆုံး စာကြည့်တိုက်

ရှုမြင်ကွင်းသုံးရပ်တွင် တွေ့ကြရသော စာအုပ်အမျိုးအစား သုံးမျိုးလုံးကို ‘အီးဘွတ်(ခ်)’ဟု ယေဘုယျခေါ်ကြပါသည် ။ စင်စစ် ပထမအမျိုးအစား စာအုပ်(Print-on-demand) မှာ ထုတ်လုပ်မှု အပိုင်းတွင် သာ အီလက်ထရောနစ်သဘောဆောင်ပြီး ဖြန့်ချိရေးအပိုင်းမှာ သမားရိုးကျဘောင်အတွင်း မှာ သာရှိသည် ။ ဤသည် အထိ ပြဿနာမရှိပါ။ တက္ကနိုလိုဂျီက စာအုပ်ကို ဆုံးခန်းတိုင်စေမည် မဟုတ်ရုံမျှမက စာအုပ်၏ အရည်အသွေးနှင့် ကျယ်ပြန့်မှုကိုပါ မြှင့်တင်ပေးမည့် သဘော ရှိသည် ။ ဒုတိယ အမျိုးအစားတွင် မူ ထုတ်လုပ်ရေးရော ဖြန့်ချိရေးပါ အွန်လိုင်းပေါ်ရောက်သွားသည် ။ Web accessible e-books ဟု ခေါ်သည် ။ စာအုပ်ဆိုသော ကွန်တင်နာပင်ပျောက်သွားသည် ။ အင်တာနက် နည်းပညာ ကို ယ်တိုင်ကလည်း အနံ့အပြားသဘောဆောင်လာရာ စာအုပ်၏ ရောင်းကု

န်အနေအထား ပျက်ယွင်းလာနိုင်သလို၊ စာရေးဆရာ၏ ‘ပညာပစ္စည်း’ပိုင်ခွင့်ပါ ပျောက်ဆုံးသွားနိုင်သည်။ စာအုပ်ပေါ်တွင် အခြေခံလည်ပတ်ခဲ့သော ‘အင်ဖီအီကောနောမစ်’ တစ်ခုလုံး ပြိုကျတော့မည့် သဘော ဖြစ်ပါသည်။ တတိယအမျိုးအစား (smart book)မှာ စာအုပ်ပုံသဏ္ဌာန်မပျောက်။ မြေပေါ်ရော အွန်လိုင်းပါ နှစ်မျိုးသုံးလို့ ရသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဝယ်လိုအားဘက် (စာဖတ်သူဘက်)မှ ကြည့်လျှင်မူ ကြုံဆိုရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်နေရာရာမှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်သော စာအုပ်ကို ကမ္ဘာကြီး၏ ဝေးလံခေါင်ဖျား ဒေသတစ်ခုမှ စာဖတ်သူအနေနှင့် ချက်ချင်းဆိုသလို ဖတ်နိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်။ ဆန္ဒရှိလျှင် စာရေးဆရာနှင့် ပင် အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဆွေးနွေးလို့ ရသေးသည်။ စာအုပ်ရှာမရ၊ စာအုပ်ဝယ်မရဆိုသော ဒုက္ခမျိုးလည်း ရှိတော့မည်မဟုတ်။ နှစ်သက်ရာစာအုပ်ကို မိမိအခန်းထဲမှ နေ၍ ကမ္ဘာပတ်ရှာလို့ ရနိုင်သည်။

။ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ‘တိုနီဘလဲ(လ်)’ပြောသလို ကမ္ဘာ့ပင့်ကူအိမ်ကြီးမှာ အကြီးဆုံး စာကြည့်တိုက်ကြီး ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။

တစ်ခုပဲရှိသည်။ အဆိုပါ စာကြည့်တိုက်ကြီးသို့ ဝင်နိုင်ရန် စာဖတ်သူဘက်မှ တော့ အချက်အလက်များ ပြည့်စုံဖို့ လိုပါလိမ့်မည်။ အွန်လိုင်းရှိဖို့ လိုသည်။ အွန်လိုင်းကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ကိုင်တွယ်တတ်ဖို့ လိုပါသည်။ ပြောရလျှင် အိုင်တီပတ်ဝန်းကျင်ရှိပြီး အိုင်တီနှင့် ယဉ်ပါးနေဖို့ ဖြစ်သည်။

ဈာပနလော

ရောင်းလိုအားဘက် (အထူးသဖြင့် စာရေးဆရာဘက်)မှ ကြည့်လျှင်

မူ ယတိပြတ်ပြောဖို့ မလွယ်တော့ပါ။ ယခုပင်လျှင် အကောင်းအဆိုးနှစ်မျိုး ကွဲနေသည်။ ကြိုက်သူ မကြိုက်သူ နှစ်မျိုးရှိနေသည်။ ။

‘ကောမစ် တစ်ခေတ်ဆန်း’ (Reinventing Comics) စာအုပ်ကို ရေးသားသူ ကာတွန်းဆရာ ‘မက်ကလောက်’မှာ နည်းပညာသစ်ကို အကောင်းဘက်မှ ရှုမြင်ကြိုဆိုသူဖြစ်သည်။ သူ၏ အလိုအရ ကာတွန်းဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ စသော အနုပညာဖန်တီးသူများ အတွက် ‘အွန်လိုင်း’က ကောင်းကောင်း အကျိုးပြုလိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ သူ တွက်ချက်ပြပုံက စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ။ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသူ၊ စာအုပ်ဂိုဒေါင်ပိုင်ရှင်၊ စာအုပ်ဆိုင်စသော ကြားအဆင့်များက အသီးသီး အသက အသက ဝေစုယူလိုက်ကြရာ နောက်ဆုံး မူလဖန်တီးရှင် ကာတွန်းဆရာမှာ ဆင့်သုံးဆယ်သာ ရတော့ သည် ဟု ဆိုသည်။ ။ အွန်လိုင်းထုတ်ဝေရေးတွင် ဖန်တီးသူနှင့် စာဖတ်သူကြား ပွဲစားမရှိ။ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ကော့မစ်တစ်အုပ်ကို တစ်ဒေါ်လာသာ ရောင်းသော်လည်း ကာတွန်းဆရာအတွက် ဆင့်ငါးဆယ် ကျန်သည် ဟု ရှင်းပြသည်။ ။

‘အိုင်ဒီယာ၏ အနာဂတ်’ (The future of Ideas)ကို ပြုစုခဲ့သူ စာရေးဆရာ ‘လော့ရင့် လက်ဆစ်’ကမူ ‘မက်ကလောက်’၏ ထင်မြင်ချက်ကို လက်မခံပါ။ အင်တာနက် နည်းပညာကိုယ်တိုင် က အနှံ့အပြားသဘောဆောင်လေရာ အင်ဖော်မေးရှင်း၏ သဘာဝကို ပုံနှိပ်စက်မတိုင်မီ ကာလမျိုးသို့ ပြန်ပို့လိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ ။ သို့နှင့် အမျှ အွန်လိုင်းထုတ်ဝေရေး မှ စီးပွားရေးသဘောမဆောင်နိုင်။ တည်ဆဲဘောဂဗေဒ အညွှန်းများ နှင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလို့ ရလိမ့်မည်မဟုတ်။ စာရေးဆရာ၏ ‘ပညာပစ္စည်း’ပိုင်ခွင့်မှာ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ပင် ပျောက်ဆုံးသွားပြီး စီးပွားရေးမက်လုံး ရှိတော့မည် မဟုတ်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ။ သို့ဖြင့် အနာဂတ် စာရေးဆရာများမှာ ပညာအတွက် စာရေးသော ပညာရှင်နှင့် မိမိ

ဟာဒယအတွက် စာရေးသော အပျော်တမ်းသမားများ သာ ဖြစ်ဖို့ များသည် ။ စာရေးခြင်း သက်သက်ဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုကြရသော စာရေးဆရာစစ်စစ်များ ရပ်တည်နိုင်ဖို့ မလွယ်။ စာရေးဆရာဆိုသော လူမှုအုပ်စုတစ်စု၏ နောက်ဆုံးထွက်သက်သို့ ရောက်တော့မည်ဟု နိမိတ်ဖတ် လိုက်သည် ။

ဤသို့ မရေမရာဖြစ်နေရာ ရောင်းလိုအားဘက်မှ ပြင်ဆင်မှုများ ယခုပင် ရှိသလောက် ရှိသလောက် ရှိနေပြီဖြစ်သည် ။ စာအုပ်ဆိုင်များက အွန်လိုင်းနှင့် ချိတ်ပြီး အီးဘွတ်(ခ်)ပါ တွဲရောင်း လာကြသည် ။ ထုတ်ဝေသူများက မာ(လ်)တီမီဒီယာထုတ်ဝေရေးသို့ ဦးလှည့်လာကြသည် ။ အချို့ ဆိုလျှင် ပုံနှိပ်မီဒီယာကို လုံးဝကျောခိုင်းကာ အွန်လိုင်းကုမ္ပဏီများ ထူထောင်လာကြသည် ။ စာရေး ဆရာများကလည်း ကိုယ်ပိုင် ‘ဝက်(ဘ်)ဆိုက်’များ ဖွင့်နိုင်ဖို့ လုံးပမ်းလာကြသည် ။

စိန်ခေါ်ချက်

ယခုအခါ ပုံနှိပ်မီဒီယာအပေါ် အားပြုလည်ပတ်နေရသည့် စာပေလောကကြီးတစ်ခုလုံးအတွက် စိန်ခေါ်လိုက်သော မေးခွန်းတစ်ခု ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ပေါ်ထွက်လျက် ရှိနေပါသည် ။

"စာအုပ်အနာဂတ် ဘာဖြစ်မည်နည်း"

ခက်နေသည် က ယတိပြတ် အဖြေမပေးနိုင်သေးခြင်းပင်။ အချို့က "စာအုပ်တွင် အနာဂတ် မရှိ"ဟု ဖြေကြသည် ။ ပညာအားလုံး မိုးပေါ်ရောက်တော့မည်ဟု ဟောကိန်းထုတ်သည် ။ အချို့ကမူ "စာအုပ်မသေ၊ ဘယ်တော့မှ မသေ"ဟု စွဲစွဲမြဲမြဲယုံကြည်ထားကြသည် ။ စာအုပ်မှာ မြေကြီးကမခွာဟု ဟောသည် ။ အချို့ကလည်း ပုံနှိပ်စာအုပ်လည်း ရှိနေ

ဦးမည်။ အွန်လိုင်းအီးဘွတ်(ခ်)ကိုလည်း တားမရနိုင်ဟု ဆိုသည် ။ မြေ
တစ်ပိုင်း မိုးတစ်ပိုင်းဟု ပြောကြသည် ။

အထက်တစ်နေရာတွင် ညွှန်းဆိုခဲ့သော ပါမောက္ခ ‘ဒေးဗစ်ဂျေစတန်
လေ’ကမူ နည်းပညာ တစ်ခုတည်းနှင့် စာအုပ်အနာဂတ်ကို မဆုံးဖြတ်နိုင်
။ အင်ဖော်မေးရှင်း ထုတ်လုပ်သူနှင့် စားသုံးသူတို့ ၏ စီးပွားရေးဖက်
တာများက ပို၍ စကားပြောလိမ့်မည်ဟု ဆိုသည် ။ ‘အင်ဖို-အီကောနော
မစ်’ က ဘယ်လိုတုံ့ပြန်မလဲဆိုသည် ကို စောင့်ကြည့်ဖို့ လိုလိမ့်မည်ဟု
သတိပေးပါသည် ။

စက်တင်ဘာ ၂၀၁၃
စာညွှန်း-

၁။ The Future of the Book in a Digital Age
(by David.J.Staley)

၂။ The Future of Idea (By lawrence lessing)

အင်တာနက်မှ မျှော်လင့်စရာများ

ယခုအခါ ‘အင်တာနက်’ဆိုသော ဝေါဟာရမှာ ထမင်းစားရသော

က်ကိစ္စလို နေ့စဉ်သုံး စကားလုံးပင် ဖြစ်နေပြီ။ အင်တာနက်၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တအံ့တဩတွက်ဆကြသလို အကျိုးဆက် များကိုလည်း စိတ်ဝင်တစား ဆန်းစစ်ကြသည် ။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှ တာဝန်ရှိသူများ အနေနှင့် အင်တာနက်၏ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်ကို လက်ကုန်နှိုက်ကြည့်နေကြသည် ။ အင်တာနက်က ဖန်တီးလိုက်မည့် နိုင်ငံရေးဘောဂဗေဒကို မှန်းဆကြည့်ခြင်းဟု နားလည်ရပါသည် ။

အကန့်အသတ်မဲ့

ယခင်ကတော့ ကမ္ဘာ့တစ်နေရာမှ လူတစ်ယောက်အနေနှင့် အခြားတစ်နေရာမှ လူတစ်ယောက် ကို ဆက်သွယ်လိုလျှင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တယ်လီဖုန်းစနစ်ကို အားကိုးရပါသည် ။ ဤစနစ်က ကြေးနီနန်းကြိုး အသံခလုတ်နှင့် အသံထုတ်လွှင့် ကိရိယာများကို သုံးသည် ။ ဖလှယ်ချင်သော သတင်း အချက်အလက်များကို အသံသက်သက်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရသည် ။ ဤတွင် နေရာ၊ အချိန်၊ ဘာသာစကားဆိုသော အကန့်အသတ်များကို ရှောင်မရ။ သို့ကြောင့် ဤစနစ်ကို ‘ကန့်သတ်’(Finite) ဆိုသော စကားလုံးနှင့် ယှဉ်တွဲပြောဆိုလာကြသည် ။

အင်တာနက်က တယ်လီဖုန်းနှင့် မတူ၊ အခြေခံကအစ ကွဲလွဲသည် ။ ဘာကြိုးမှ မလို။ ရေဒီယို အချက်ပြစနစ်နှင့် သတင်းအချက်အလက်များစွာကို တစ်ပြိုင်တည်းပို့လို့ ရသည် ။ (Broadband Lines)။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ခလုတ်များမှ တစ်ဆင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံး ကွန်ပျူတာ (P.C) များ ၊ စမတ်ဖုန်း (Smart Phone)များ နှင့် ချိတ်ဆက် အလုပ်လုပ်သည် ။ မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့် နေရာမဆို အသံရော အရုပ်ရောမှ တစ်ဆင့် သတင်းအချက်အလက်မျိုးစုံကို အမြန်ဆုံးပို့လွှတ်နိုင်သည် ။ နေရာ၊ အချိန်နှင့်

ဘာသာစကား အကန့်အသတ်များကို ဖြတ်ကျော်ပစ်လိုက်သည် ဟု ဆိုပါသည်။ ။ သို့ဖြင့် ‘အကန့် အသတ်မဲ့’ (Infinite) ဆိုသော စကားလုံးက ကပ်လိုက်လာသည်။ ။

ဤနည်းပညာ အပြောင်းအလဲက ဆောင်ကြဉ်းပေးလာမည့် အခွင့် အလမ်းများမှာ လည်း များ သလား၊ စုံသလားမမေးနှင့် ။ ‘အံ့မခန်း’ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ ။

အရင်းတံခါးပွင့်

အရင်းရှင်စနစ်၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်မှာ အရင်းအနှီးရရှိရေးဖြစ်သည်။ ။ ၂၀ ရာစု အစောပိုင်း ကာလအထိတော့ ဤကိစ္စကို ဘဏ်များက တာဝန်ယူပါသည်။ ။ ဘဏ်တစ်ခု၏ အရင်းအနှီးဈေးကွက် သည် သက်ဆိုင်ရာဒေသတစ်ခု (အလွန်ဆုံး) တိုင်းပြည်တစ်ခုထက် မပိုပါ။ သို့သော် နိုင်ငံစုံ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ ခေတ် ရောက်လာသောအခါ အားထားစရာ အရင်းရေသောက်မြစ်တစ်ခု တိုးလာသည်။ ။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြစ်သည်။ ။ ဤအထိလည်း အရင်းမှာ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင် အသီးသီး ဆီသို့ အလွယ်တကူ ရောက်ရှိပျံ့နှံ့နိုင်သည် မဟုတ်။ သက်ဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့ ၏ ပေါ်လစီဘောင်ထဲမှ သာ အဖွင့်အပိတ်လုပ်လို့ ရသည်။ ။ လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွက် အရင်းအနှီးရနိုင်စွမ်းမှာ ထိုလူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း၏ "နေအင်အား၊ ပေါက်ရောက်နိုင်စွမ်း နှင့် အခွင့်သာမှု" (Connection and Privilege) ပေါ် တည်မှီနေတတ်သည်။ ။ (ပြီးခဲ့သော အာရှဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်းကာလတွင် ဤကိစ္စကို အလေးပေး ပြောခဲ့ကြပါသည်။)

ယခု အင်တာနက်က ဆိုခဲ့ပါ အခြေအနေကို လှည့်ပြောင်းပစ်လိမ့်မ

ည်ဟု ဆိုသည် ။ ကမ္ဘာ့ အစွန်အဖျားတစ်နေရာမှ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးသည် အင်တာနက်နှင့် သာ ချိတ်လိုက်နိုင်လျှင် ကမ္ဘာပတ် နေသော အရင်းနှင့် လမ်းဖောက်နိုင်စရာရှိသည် ။ ကမ္ဘာပတ်နေသော အရင်းကလည်း နည်းနည်း နောနောမဟုတ်။ နေ့စဉ်ဒေါ်လာ တစ်ထရီလီယံဖိုးမျှရှိသည် ။ (ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု တန်ဖိုးထက် ၁၅ ဆ များ သည် ။) ဤကမ္ဘာပတ်အရင်းက လူပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ဓနအင်အားကို မကြည့်၊ ပေါက်ရောက်နိုင်စွမ်းကို မကြည့်၊ အဆင့်နေရာကို မကြည့်။ အိုင်ဒီယာ အရည်အသွေးကိုပဲ ကြည့်သည် ။ အိုင်ဒီယာသာရှိပြီး ငွေနှင့် အဆက်အသွယ် ဆင်းရဲသူများ အတွက် အင်တာနက်က ကမ္ဘာပတ်အရင်းနှင့် အောင်သွယ်ပေးလိမ့်မည်ဟု ဆိုပါသည် ။

ယခုပြောသည် မှာ နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (F.D.I) ရရှိရေးဖြစ်သည် ။ ကမ္ဘာပတ် အရင်းနှင့် ဆက်စပ်နိုင်သော အခြားနည်းလမ်းတစ်သွယ် ရှိသေးသည် ။ အီကွီတီ အရောင်းအဝယ် (Equities Markets) ဖြစ်ပါသည် ။ (ပုံသေအတိုး သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသော စတော့နှင့် ရှယ်ယာတို့ ကို အီကွီတီ ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည် ။) ဤကိစ္စတွင် လည်း အောင်သွယ်တော် မြားနတ်မောင်မှာ ‘အင်တာနက်’ပင်ဖြစ်သည် ။ တစ်ကိုယ်ရေသုံး ကွန်ပျူတာနှင့် မိုဒမ်ရှိပြီး အင်တာနက် ဝန်ဆောင်ခ တစ်လ ဒေါ်လာ ၂၀ တတ်နိုင်လျှင် မည်သူမဆို ကမ္ဘာပတ်ပြီး ‘စတော့’ ကစားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဆိုပါသည် ။ ဤအလားအလာများကို ဆင်ခြင်၍ ‘လူတစ်စုလက်ထဲတွင် သာ အရင်းအနှီးများ စုပြုံနေခြင်း’ဆိုသော အရင်းရှင်စနစ်၏ မူလတရားကိုယ်သည် ပင် ပြောင်းလဲတော့မည်လောဟု တွေးဆသူတွေ ရှိလာသည် ။

ကမ္ဘာလုံးဈေးကွက်သို့

၂၀ ရာစု အစောပိုင်းကာလအထိတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အများ စုအတွက် ဈေးကွက်မှာ ဒေသဆိုင်ရာ ဘောင်ထဲမှာ သာ ရှိပါသည်။ လူအများ စုမှာ သူနေထိုင်ရာ မြို့၊ သို့မဟုတ် ကျေးရွာမှ မိုင် ၂၀၀ ဝန်းကျင်မျှသာ သွားသွားလာလာ လုပ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့ဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းရှင်များ ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိတို့ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအတွင်းမှာ သာ ရှိနေခဲ့သည်။ လွန်ရောကျံရော တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ နယ်နိမိတ်ဘောင်ထဲမှာ သာ ရှိနေတတ်ပါသည်။

၁၈ ရာစု စက်မှုတော်လှန်ရေး နောက်ပိုင်းတွင် ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံကြီး အချို့သာ ကမ္ဘာဈေးကွက်သို့ ထိုးဖောက်နိုင်ခဲ့သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးက မွေးထုတ်ပေးလိုက်သော သင်္ဘော၊ မီးရထား၊ လေယာဉ်ပျံ၊ ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေး၊ တယ်လီဖုန်းတို့ က ဈေးကွက်ကို ကမ္ဘာတစ်ခွင်လုံးထိ ဆန့်ထုတ်ပစ်လိုက်နိုင်သည်။ ၁၇ နှင့် ၁၈ ရာစုက အင်္ဂလိပ်နှင့် ဒတ်ချ်တို့ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးကို ချုပ်ကိုင်လာနိုင်ခြင်းမှာ ဤသဘောပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စက်မှုခေတ် နည်းပညာများမှာ အရင်းဝင် လှသည်။ ။ တော်ရုံအရင်းအနှီးနှင့် ချဉ်းကပ်၍ မရ၊ သို့ဖြင့် အရင်းအနှီးစုဆောင်းရေးမှာ စီးပွားရေး၏ အချက်အချာ ဖြစ်လာသည်။ ။ အရင်းအနှီးများ လေ၊ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ထုတ်လုပ်နိုင်လေ၊ ဈေးကွက် ကျယ်လေ ဖြစ်လာသည်။ ။ ဤအနေအထားတွင် ကမ္ဘာဈေးကွက်ဆိုသည် မှာ အကောင်းအကြီးစား များ ၏ စားကျက်မြေသာဖြစ်နေရတော့သည်။

အင်တာနက်က ဤအနေအထားကို မှောက်လှန်ပစ်တော့မည်ဟု ဆိုပါသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်အနေနှင့် ၊ ဝက်(ဘ်)ဆိုက် (Web Site) တစ်ခုသာရှိလျှင် နိုင်ငံစုံ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတစ်ခုပင် ဖြစ်နိုင်

င်စရာရှိသည် ။ သတင်းနည်းပညာများ ၏ အာနိသင်ဖြင့် ငယ်သော်လည်း အကောင်ကြီးများကို ယှဉ်ပြိုင်စိန်ခေါ်လာနိုင်သည် ။ ကမ္ဘာလုံး ကွန်ရက်ခေတ်တွင် အကြီးအသေးထက် အနှေးအမြန်က ပို၍ စကားပြောလာဟန်ရှိပါသည် ။ ဤတွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက် ထုတ်လုပ်ရေး (Mass production) ဆိုသော စကားလုံး မှန် လာပြီး သွက်သွက်လက်လက် ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း (Flexibility) ဆိုသော ဝေါဟာရ ရှေ့တန်းရောက်လာသည် ။

ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး လမ်းကြောင်းသစ်များ

အင်တာနက်သည် စီးပွားရေးနယ်ပယ်တွင် သာမက ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး နယ်ပယ်တွင် ပါ လမ်းကြောင်းသစ်များ ဖွင့်ပေးလိမ့်မည် ဟု ဆိုပါသည် ။

ကျန်းမာရေးသည် လာဘ်ကြီးတစ်ပါးဟု ဆိုသော်လည်း ယခုအချိန်အထိတော့ ဤလာဘ်ကြီးကို ကမ္ဘာသားတိုင်း အပြည့်အဝ ခံစားနိုင်ကြသည် မဟုတ်ပါ။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ၂၈၇ ဦးအတွက် ဆရာဝန်တစ်ဦးနှုန်းရှိသည် ။ ထိုင်းတွင် လူ ၄၃၆၁ အတွက်မှ တစ်ယောက်၊ အင်ဒိုနီးရှားတွင် လူ ၆၈၇၈ မှ တစ်ယောက်၊ မလေးရှားတွင် ၂၀၆၃ အတွက်မှ တစ်ယောက်နှုန်းသာ ရှိသည် ဟု သိရပါ သည် ။ အာဖရိကနိုင်ငံအချို့ဆိုလျှင် ကိန်းဂဏန်းများမှာ ပို၍ ကြီးလာဖို့ ပင်ရှိသည် ။ ယခု တယ်လီ ဆေးပညာက ဤအခြေအနေကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်သည် ဟု ဆိုပါသည် ။ ကမ္ဘာမြေတစ်နေရာရာမှ လူနာတစ်ယောက်သည် အင်တာနက်မှ တစ်ဆင့် အကျော်ကြားဆုံး အထူးကုသမားတော်ကြီးများ နှင့် စမ်းသပ်စစ်ဆေး နိုင်လိမ့်မည်။ (Virtual Examination) ဓာတ်မှန်၊ (X-Ray) တီဗွီ

ဓာတ်မှန်၊ (Ultra Sound) ရိုက်ပြီး ရောဂါရှာဖွေရေးများ လည်း လုပ်နိုင်မည်။ ဆေးကုသမှုလည်း ခံယူနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဆိုသည်။ ။

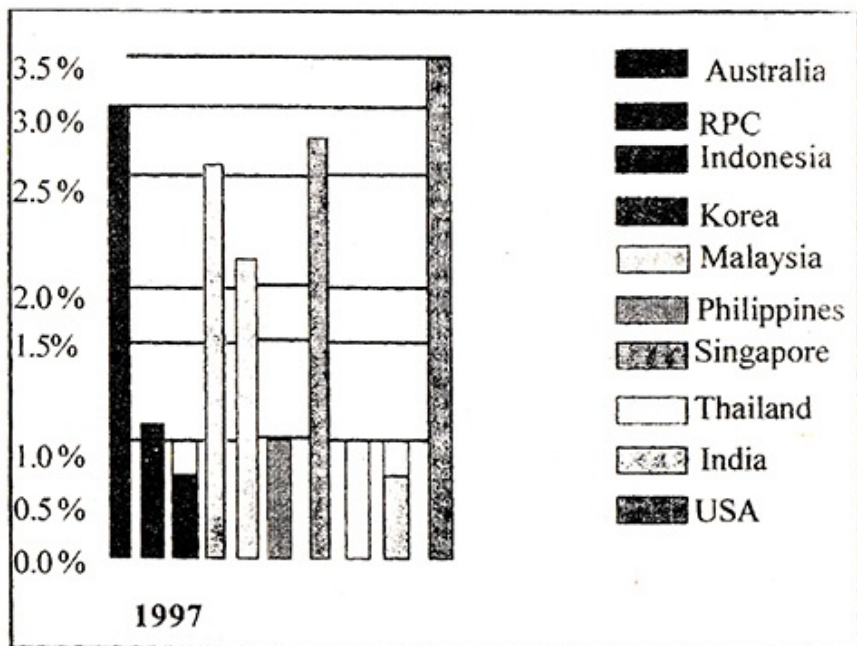
ရာစုသစ်သည် ပညာခေတ်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ။ သို့သော် ကမ္ဘာလူသားတိုင်း ပညာနှင့် နီးနိုင်ကြ သည် တော့ မဟုတ်သေးပါ။ အာရှနိုင်ငံများမှာ ပင် အထက်တန်းပညာ သင်ကြားခွင့် မရသူပေါင်း သန်း ၅၀၀ မျှ ရှိနေသေးသည် ဟု သိရသည်။ ။ ပညာတတ်ရေးထက် ထမင်းနပ်မှန်ရေးအတွက် လုံးပန်းရသူ များမှာ မနည်းလှသည့် အရေအတွက်ရှိနေပါသည်။ ။ ဤသူများ အတွက်လည်း အင်တာနက်က ပညာတံခါးဖွင့်ပေးလိမ့်မည်ဟု ဆိုပါသည်။ ။ အင်တာနက်သာ အသုံးပြုခွင့်ရပြီး ပညာကိုသာ တကယ်လိုလားလျှင် မိမိအိမ်ထဲမှ နေ၍ နှစ်သက်ရာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ကြီးများ တွင် ပညာ သင်ကြားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဆိုပါသည်။ ။ (Virtual Education) ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံအများ စုတွင် ပျမ်းမျှ လူသက်တမ်းတိုးလာရာမှ သက်ကြီးရွယ်အိုအရေအတွက် တိုးပွားလာခြင်းမှ ဤကိစ္စတွင် အသုံးတည့် လာစရာ ရှိပါသည်။ ။ ဤပင်စင်စား ပညာရှင်ကြီးများက ကမ္ဘာလုံး စာသင်ခန်းကြီးများကို (Global Class Room) တာဝန်ယူ ပို့ချသွားနိုင်လိမ့်မည်ဟု မှန်းဆထားကြပါသည်။ ။

ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း၊ ချင့်ချင့်ချိန်ချိန်

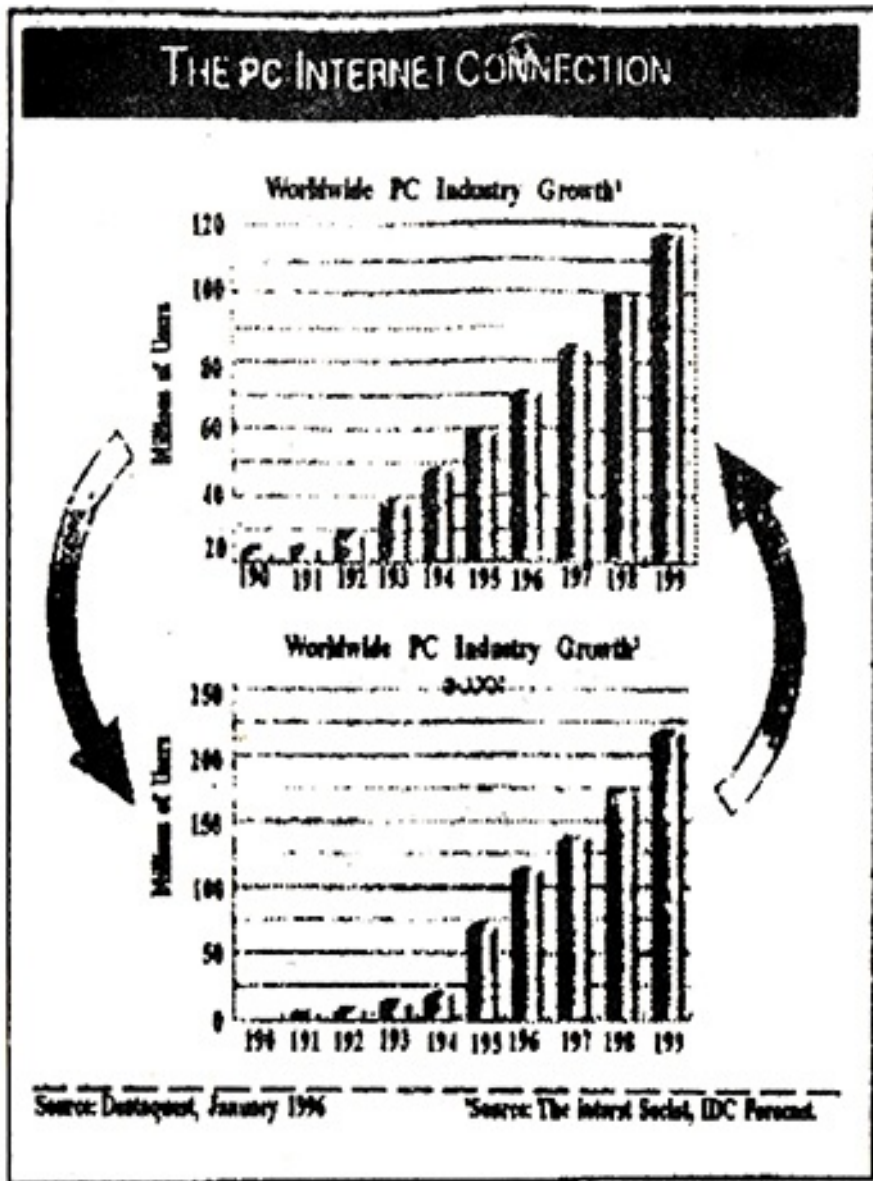
တာဝန်ရှိသူများ အနေနှင့် တော့ ဆိုခဲ့ပါ ကောင်းကျိုးများကိုသာ ကြည့်ပြီး ရပ်တန့် မနေကြပါ။ ဖြစ်လာနိုင်စရာရှိသည့် မလိုလားဖွယ်ရာ အကျိုးဆက် (Side Effects) များကိုလည်း အလေးအနက် စဉ်းစားနေကြပါသည်။ ။ အထူးသဖြင့် အင်တာနက်က ဖန်တီးလိုက်သည့် အတားအဆီးမဲ့သတင်း ရေစီးကြောင်းကိုဖြစ်သည်။ ။ ဤရေစီးကြောင်းကြီး ကမ္ဘာပတ်

နေချိန်ဝယ် ဆိတ်ကွယ်ရာဟူ၍ မရှိတော့ရာ၊ မိမိတို့ ဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လုံခြုံရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးအတွက် ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း ချင့်ချင်ချိန်ချိန် လုပ်လာကြရသည် ။ ထို့ပြင် ယဉ်ကျေးမှုများ ထွေးရောယှက်တင် ဖြစ်လာရာမှ ၊ ယဉ်ကျေးမှုချင်း ဝင်တိုက်မိလာနိုင်စရာရှိသည့် ပြဿနာများကိုလည်း ဂရုဓမ္မထားပြီး စဉ်းစားနေကြရ သည် ။ ဤအခြေအနေတွင် ကွယ်လွန်သူ တရုတ်ခေါင်းဆောင်ကြီး တိန့်ရှောင်ပင်း၏ စကားတစ်ခွန်း မှာ အရေးကြီးဟန်ရှိသည် ။ "တံခါးဖွင့်ထားရတော့ ပိုးကောင်မွှားကောင်တွေ အမှိုက်သရိုက်တွေ ဝင်ချင် ဝင်လာနိုင်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ပိတ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ပိတ်ထားရင် လေကောင်းလေသန့် ရမှာ မဟုတ်ဘူး ။" မည်သို့ပင်ဆိုစေ နိုင်ငံအများ စုမှ တာဝန်ရှိသူများ အနေနှင့် အင်တာနက်ခေတ်တွင် ဝင်ဆံ့နိုင်ရေး အတွက် ရည်မှန်းချက်ရှိရှိ ဆောင်ရွက်နေကြပါသည် ။ အထူးသဖြင့် အင်တာနက်အတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ (Infra Structure) တည်ဆောက်နိုင်ရန် အလေးထားကြိုးပမ်းနေကြသည် ။ ဇယား ၁ တွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံအလိုက် သတင်းနည်းပညာ အသုံးစရိတ်ဖော်ပြထားပါသည် ။

ဇယား (၁)

ဇယား ၂ တွင် တစ်ကိုယ်ရေသုံး ကွန်ပျူတာ (P.C) နှင့် အင်တာနက် တို့ ၏ အဆက်အစပ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ အတွင်း သုံးစွဲသူအရေအတွက် တိုးပွားလာပုံ ဖြစ်ပါသည်။ ။

အင်တာနက်ခေတ်တွင် အမီလိုက်ဖို့ ဆိုလျှင် သတင်းနည်းပညာနှင့်

ယဉ်ပါးနေဖို့ လိုပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် လည်း နိုင်ငံတော်တော်များများ
အနေနှင့် သတင်းနည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူ ပစ္စည်းများကို အ
ကောက်ခွန်မဲ့ တင်သွင်းခွင့်ပြုလာကြပါသည်။ ။ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားအ
တွက် ရေတို အခွင့်အရေးအချို့ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းဟု ဆိုသည်။ ။ ပညာရေး
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တစ်မျိုးဟု ယူဆရပါသည်။ ။

စက်တင်ဘာ - ၂၀၁၀

စာညွှန်း -

၁။ The Internet: The Great Equalizer (By Michael
Cmaibach)
